

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Legislativní proces v EU během a po Brexitu

Vypracovala: Bc. Lucie Jakubcová

Vedoucí práce: Ing. Martina Krásnická, Ph.D.

České Budějovice, 2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie JAKUBCOVÁ**
Osobní číslo: **E17579**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Legislativní proces v EU během a po Brexitu**
Zadávající katedra: **Katedra práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Po odchodu Velké Británie z Evropské unie dojde ke změně rozhodování v evropských institucích. Cílem této práce je popis legislativního procesu v průběhu a po Brexitu a jeho vliv na fungování a rozložení sil jednotlivých zemí v evropských institucích a unijní ekonomice.

Metodický postup:

- 1) Literární přehled - Studium odborné literatury a právních předpisů. Vymezení legislativního procesu během a po odchodu Velké Británie z EU a důsledků tohoto procesu. Popis priorit EU a VB po Brexitu.
- 2) Praktická část - Analýza vlivu Brexitu na rozložení sil jednotlivých zemí v evropských institucích a unijní ekonomice a jejich následné fungování.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Teoretická část
3. Metodický postup a cíle práce
4. Praktická část
5. Závěr

Summary + Keywords v AJ

Seznam literatury

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam příloh

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Fabbrini, F. (2017). *The Law & Politics of Brexit*. 1. Oxford university press.
2. Fugazzi, S. (2016). *Brexit?*. 1. ABC Economics
3. Loužek, M. (2017). *Evropská integrace z pohledu teorie veřejné volby*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.
4. Sutherland, P. (2016). *Brexit: What Does It Mean For Europe? Studies: An Irish Quarterly Review*. Retrieved from: <http://www.jstor.org/stable/24871401>
5. *UK withdrawal from the European union: UK withdrawal from the European union - legal and procedural issues in-depth analysis* (2017). Generální ředitelství pro parlamentní výzkumné služby.
6. Zbíral, R. (2008). *Vystoupení z Evropské unie ve světle evropského a mezinárodního práva*. *Právník*, roč. 147.

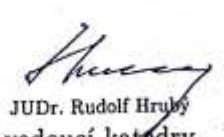
Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Krásnická, Ph.D.
Katedra práva

Datum zadání diplomové práce: 5. března 2018

Termín odevzdání diplomové práce: 12. dubna 2019

doc. Ing. Ladislav Rolíněk, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

JUDr. Rudolf Hrubý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 21. března 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 11. 4. 2019

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce, paní Ing. Martině Krásnické, Ph.D., za cenné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracovávání práce. Děkuji také své rodině a nejbližším za podporu při studiu.

Obsah

1. Úvod	8
2. Cíl a metodika práce	10
2.1 Cíl práce	10
2.2 Metodika práce.....	11
3. Evropské instituce a orgány EU.....	12
3.1 Evropské instituce	12
3.1.1 Evropská rada	12
3.1.2 Evropský parlament.....	13
3.1.3 Evropská komise	14
3.1.4 Rada EU	15
3.1.5 Soudní dvůr Evropské unie	18
3.1.6 Evropská centrální banka (ECB)	18
3.1.7 Evropský účetní dvůr	18
3.2 Vybrané významné orgány EU.....	19
4. Legislativní postup v případě primárního a sekundárního práva	21
4.1 Primární právo	21
4.2 Sekundární právo.....	22
5. Primární legislativa EU.....	26
5.1 Článek 50 SEU.....	27
6. Historie členství Velké Británie v EU	28
7. Brexit.....	31
7.1 Referendum.....	31
7.2 Politické kampaně.....	32
7.3 Výsledky referenda	35
8. Priority ve vyjednávání VB a EU.....	38
9. Institucionální reforma po Brexitu	41
9.1 Evropský parlament.....	41
9.2 Rada EU.....	46

9.3 Evropská komise	47
9.4 Evropská rada	48
9.5 Ostatní instituce	48
10. Ekonomický dopad Brexitu	49
10.1 Ekonomický vývoj unijní ekonomiky	49
10.2 Rozpočet EU	50
10.3 Dopad na ekonomiku ČR	53
11. Analýza sekundární legislativy během a po Brexitu	56
11. 1 Rok 2014	57
11.2 Rok 2015	58
11.3 Rok 2016	59
11.4 Rok 2017	60
11.5 Rok 2018	61
11. 6 Shrnutí	62
12. Závěr	64
I. Summary and keywords	67
II. Seznam pramenů a literatury	68
III. Seznam grafů, obrázků a tabulek	74

Seznam použitých zkratk

ČS	Členský stát
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
EHS	Evropské hospodářské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EIB	Evropská investiční banka
ECB	Evropská centrální banka
ES	Evropské společenství
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
VB	Velká Británie

1. Úvod

Odchod Velké Británie z Evropské unie je bezprecedentní událostí, která je považována za největší politickou krizi novodobé politické historie, a největší krizi jaká kdy Evropskou unii postihla. S touto událostí jsou spojeny významné dopady nejen na obě dotčené strany. Dle údajů Eurostatu by po vystoupení Velké Británie mělo dojít ke snížení počtu obyvatel Evropské unie o 64,9 milionu. Ovlivněna bude i velikost samotné ekonomiky, jejíž výkon bude snížen o 17,5 %, a v neposlední řadě dojde také ke ztenčení uniijního rozpočtu. (EU-výzkum, 2016).

Evropská unie je již od svého založení zaměřena na posilování spolupráce mezi členskými zeměmi, podporování hodnot jednotlivých zemí, současně se také snaží podporovat blahobyt svých obyvatel. Celý integrační proces je založen na podpoře lidských práv a demokracie. Tyto skutečnosti, dle některých poslanců britského parlamentu, nebyly dlouhodobě dodržovány, což poškozovalo britské občany. Nejen tento argument byl použit při přípravě referenda o vystoupení. Jak bylo dokázáno, občané na něj reagovali, a možná i právě proto, bylo výsledkem referenda vystoupení z Evropské unie.

Brexit, jak je označován odchod Velké Británie z Evropské unie, je v současné době jedním z nejaktuálnějších témat, které se mění doslova každý den. Největší překážkou, která byla dosud zaznamenána, je samotné vyjednávání, ve kterém se projevilo jako velmi obtížné prosazení společného konsensu. Vyjednávací proces je velmi palčivý, jelikož se v něm rozhoduje nejen o budoucnosti britských občanů, ale také o budoucnosti celé unie, včetně jejích členských států. V současnosti (duben 2014) bylo stanoveno datum plánovaného odchodu Velké Británie na 31. říjen, přičemž podoba vystoupení zatím není známa.

„Brexit je mimořádným fenoménem, který zásadně ovlivní scénáře dalšího vývoje EU. Bude mít dopad na její fungování, proces dalšího prohlubování evropské integrace i (znovu)rozložení pozic mezi jednotlivými členskými státy. To celé na pozadí řady krizových momentů, dopadajících na EU v posledních letech – doznívající krize eurozóny, uprchlická a migrační krize, konfrontace s Ruskem, vzestup euroskeptických nálad, které posilují další efekty a význam tohoto kroku pro Unii a její členy.“ (Sychra, 2017).

Významným dopadem je uskutečněná institucionální reforma, která povede ke změně ve fungování jednotlivých institucí. Všichni britští občané, kteří byli dosud členové některé z evropských institucí, budou nuceni své pozice opustit. Dojde tak

k uvolnění některých mandátů, které bude potřeba nějakým způsobem přeobsadit. Například v Radě EU nedojde jen k úbytku britských hlasů, ale dojde ke změně v postavení a síle jednotlivých členských států. Dalším dopadem, jenž je považován za velmi významný je dopad ekonomický, který je patrný již od počátku vyjednávání. Jak se zatím prokázalo, nejvíce je ohrožena britská ekonomika, ovšem dopady budou patrné i v ekonomice EU.

Jedno je již nyní jisté, a to že Brexit představuje obrovskou výzvu pro Evropskou unii, která by měla pozměnit své vztahy s členskými zeměmi, aby se taková situace již neopakovala. Zároveň bude třeba vyřešit problémy a důsledky, které z této situace plynou.

2. Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Po odchodu Velké Británie z Evropské unie dojde ke změně rozhodování v evropských institucích. Hlavním cílem předkládané diplomové práce, je popis legislativního procesu v průběhu a po Brexitu, a jeho vliv na fungování a rozložení sil jednotlivých zemí v evropských institucích a unijní ekonomice. Detailně budou popsány změny v jednotlivých institucích, především v Evropském parlamentu či Radě EU. Vedlejším cílem je popis možných ekonomických důsledků, které též mohou mít vliv na rozhodovací proces.

V teoretické části budou čtenáři seznámeni s problematikou související s tématem. Obsahem této části bude popis fungování jednotlivých institucí a orgánů EU, které jsou nezbytné pro pochopení následných změn a budou rozebírány v druhé části práce. Dále bude součástí popis legislativního procesu při přijímání primárního a sekundárního práva, a popis samotné primární legislativy, která se zaměřuje na vystoupení členského státu z unie, konkrétně se jedná o článek 50 Smlouvy o Evropské unii.

Pro pochopení studované problematiky je také důležitá analýza samotného členství Velké Británie, které vytvořilo základy pro referendum. Toto téma bude následně rozebíráno v kapitole č. 7. Součástí dané kapitoly je popis průběhu referenda, včetně politických kampaní a konečných výsledků. Řešena je také otázka priorit ve vyjednávání pro Velkou Británii a Evropskou unii.

V praktické části práce bude popsán průběh institucionální reformy po Brexitu, která změnila fungování jednotlivých institucí. Tato část se bude konkrétně zaměřovat na nový způsob fungování institucí po Brexitu a případné změny v jednotlivých procedurách. Bude kladen důraz převážně na instituce z tzv. institucionálního trojúhelníku. Dále zde bude uveden popis ekonomického dopadu jednak obecně, ale i dopad na rozpočet EU či ekonomiku ČR, což umožní dokreslit právní dopady Brexitu.

Součástí praktické části této diplomové práce je výzkumná otázka, která byla stanovena v následujícím znění: Jak ovlivní výpadek britského mandátu průběh hlasování v Radě EU? Za účelem nalezení odpovědi na stanovenou otázku bude provedena analýza schválených legislativních aktů, které byly schvalovány řádným legislativním postupem. U nich bude zkoumáno, jakým způsobem probíhalo hlasování. Primárně bude tato analýza zaměřena na pozici Velké Británie a za období 2014-2018.

2.2 Metodika práce

1. Studium odborné literatury a právních předpisů souvisejících se studovanou problematikou.
2. Vymezení legislativního procesu během a po odchodu Velké Británie z EU a důsledků tohoto procesu. Popis bude prováděn na základě dostupných zdrojů.
3. Analýza vlivu Brexitu na rozložení sil jednotlivých zemí v evropských institucích a unijní ekonomice a jejich následné fungování.
4. Sběr dat za účelem ověření výzkumné otázky. Data budou shromažďována a zpracována z následujících databází Evropské unie:
 - a) Eur-Lex – databáze, která poskytuje přímý bezplatný přístup k právu Evropské unie ve všech úředních jazycích.
 - b) Rejstřík Rady EU – veřejný rejstřík dokumentů Rady EU a Evropské rady od roku 1999, včetně všech dostupných institucionálních spisů.
 - c) Portál veřejně přístupných dat EU - umožňuje přístup k veřejným datům institucí a orgánů EU prostřednictvím tzv. open dat.
5. Zhodnocení získaných dat a syntéza získaných výsledků.

3. Evropské instituce a orgány EU

Vznik institucionálního systému Evropské unie lze datovat do samotných počátků evropské integrace. Již při vytváření zakládajících smluv bylo stanoveno, že pro fungování jednotlivých Společenství¹ budou zřízeny instituce, které budou nezávislé na členských státech. Podle čl. 13 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „SEU“) má EU *„institucionální rámec, jehož cílem je podporovat její hodnoty, sledovat její cíle, sloužit jejím zájmům, zájmům jejích občanů a zájmům členských států, jakož i zajišťovat soudržnost, účinnost a kontinuitu jejích politik a činností.“*

Instituce EU se skládají ze 7 hlavních institucí a dalších pomocných orgánů, jež plní obvykle konzultační funkci. Vrcholným orgánem politické moci je Evropská rada, dále pak tzv. institucionální „trojúhelník“ tří rozhodovacích institucí – Evropský parlament, Rada EU, Evropská komise. Neméně důležitou roli hrají také další tři podstatné instituce – Soudní dvůr, Evropská centrální banka a Účetní dvůr.

3.1 Evropské instituce

3.1.1 Evropská rada

Evropská rada je Defargesem (2002) definována jako: *“nejvyšší politická instance sjednocené Evropy.“* Je tedy vrcholnou institucí Evropské unie, která však byla ustanovena jako jedna z hlavních unijních institucí až Lisabonskou smlouvou (2009).

Podstatou Evropské rady je vymezení budoucího směřování a fungování unie jako celku, což je právně ukotveno Maastrichtskou smlouvou z roku 1992. Není legislativním orgánem a neúčastní se tak hlasování a rozhodování o právních předpisech. (Wessels, 2016) Účastní se pouze rozhodování o výjimečných otázkách, které by mohly mít vliv na budoucí směřování unie (např. Brexit, finanční pomoc Řecku, migrační krize apod.). (The European Council, 2018)

Evropská rada sdružuje hlavy států nebo předsedy vlád všech 28 členských států, dále předsedu Evropské rady Donalda Tuska a předsedu Evropské komise Jeana- Claudea Junkera.² V případě projednávání otázek týkajících se zahraničí či bezpečnosti, účastní se zasedání také Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnosti politiku. (Eu & Já, 2017).

¹ Evropské hospodářské společenství (dále jen „EHS“), Evropské společenství uhlí a oceli (dále jen „ESUO“) a Evropské společenství pro atomovou energii (dále jen „EURATOM“)

² Jejich funkční období končí na podzim 2019

Předseda Evropské rady se volí na 2 a půl roku kvalifikovanou většinou. Zastupuje Evropskou unii při jednáních s okolním světem, včetně zahraničně bezpečnostních otázek, aniž by však byla dotčena pravomoc Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. (Evropská rada, 2018)

Představitelé se scházejí minimálně dvakrát ročně (obvykle se však jednání konají 4x ročně) na tzv. summitech, které svolává předseda Evropské rady. Rozhodování probíhá ve většině případů na základě konsensu, pokud nestanoví Smlouvy³ jinak. Jedná se například o hlasování kvalifikovanou většinou v případě zvolení či odvolání Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku nebo předsedy Komise.

3.1.2 Evropský parlament

„Evropský parlament vykonává společně s Radou legislativní a rozpočtovou funkci. Vykonává funkce politické kontroly a konzultace v souladu s podmínkami stanovenými Smlouvami. Volí předsedu Komise.“ (článek 14 SEU)

Evropský parlament (dále jen Parlament) je jediným přímo voleným orgánem, do kterého si občané členských zemí každých pět let volí své zástupce prostřednictvím rovného a tajného hlasování. V současné době⁴ se jedná o 751 poslanců (750 členů + 1 předseda), kteří jsou rozděleni do jednotlivých politických frakcí⁵, viz obrázek 1.

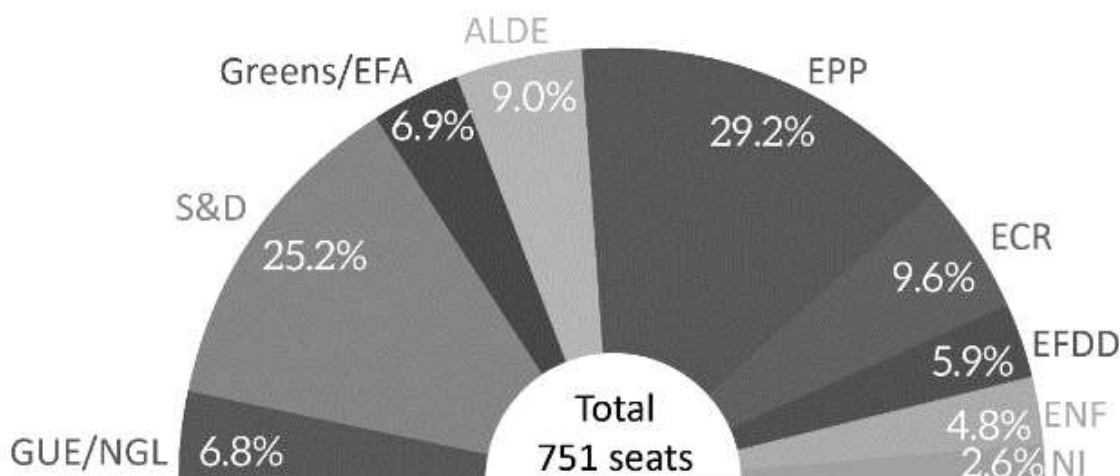
Rozdělení křesel v Parlamentu vychází z počtu obyvatel, přičemž celkový počet zástupců nesmí překročit 750 členů (mimo předsedy). Minimální počet členů je 6 a maximální počet zástupců za stát je 96. (Baldwin, Wyplosz, 2006)

³ Smlouva o Evropské unii, Smlouva o fungování Evropské unie, Smlouva o EURATOM

⁴ Květen 2019

⁵ Největší z nich je Skupina Evropské lidové strany (217 členů)

Obrázek 1 Rozložení členů Parlamentu ve funkčním období 2014-2019

Zdroj: Thinktank, 2014

Parlament se schází na tzv. plenárních zasedáních každý měsíc, s výjimkou srpna. Rozhodování probíhá prostou nebo absolutní většinou.

Mezi hlavní funkce Parlamentu patří především legislativní funkce, kdy se společně s Evropskou komisí a Radou podílí na tvorbě legislativních právních aktů (sekundární legislativa) či mezinárodních dohod. Dále zajišťuje dozorčí funkci. To znamená, že Parlament kontroluje dodržování demokracie ve všech orgánech EU, projednává měnovou politiku, volí složení Komise, případně uděluje rozpočtové absolutorium. Další neméně důležitou funkcí je funkce rozpočtová, v rámci které, se společně s Radou schvaluje unijní rozpočet. (Evropská unie, 2018)

3.1.3 Evropská komise

Evropská komise (dále jen Komise) je vrcholným výkonným orgánem, který je jako jediný odpovědný za předkládání návrhů legislativy. Evropská komise je už ze své podstaty orgánem nezávislým, tzn. nereprezentuje zájmy občanů, členských států či vlád jednotlivých států, ale reprezentuje zájmy unie jako celku a zastupuje tak jakýsi nadnárodní princip. (Evropská unie, 2018)

Složení Komise je tvořeno komisaři, kteří jsou voleni na pětileté funkční období. Komisaře jmenují jednotlivé členské státy – každému členskému státu náleží jedno místo komisaře. Ti následně nereprezentují zájmy jmenované země, ale zájmy celé unie, zároveň je každému z nich přidělena jedna oblast působnosti, za kterou zodpovídá.

K výkonu této funkce mu napomáhá kabinet. Celkové složení pak vypadá následovně: 28 komisařů (z toho 7 místopředsedů), předseda Komise a Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Jednání probíhá jednou týdně a probíhá ve 3 jednacích jazycích – angličtina, němčina, francouzština. (Baldwin, 2008)

Rozhodnutí jsou schvalována prostou většinou, často se však využívá konsensu. V rámci rozhodování zde funguje tzv. pravidlo kolektivní odpovědnosti, kdy každý z komisařů má rovnocenné postavení a všichni nesou odpovědnost za svá rozhodnutí společně. (SEU, 2012)

Mezi hlavní úkoly Komise patří předkládání právních předpisů Parlamentu a Radě, což vychází z její legislativní funkce, přičemž zástupci Komise se musí účastnit jednání Parlamentu, kde následně obhajují své návrhy. Komise je povinna před každým návrhem zohlednit sociální a ekonomické podmínky v unii tak, aby nový návrh ideálně zlepšoval situaci v těchto oblastech. (Blahušiak, 2018). Pravomocí Komise je také provádění primárního práva. Dalším úkolem je řídit a provádět politiku EU a spravování rozpočtu. V praxi to znamená, že je odpovědná za kontrolu výdajů rozpočtu a implementaci politiky EU. Společně se Soudním dvorem funguje jako tzv. strážkyně smluv, to znamená že, prosazuje a kontroluje dodržování evropského práva. Jednou z nejviditelnějších funkcí Komise je zastupování EU na mezinárodní úrovni. (Evropská unie, 2018)

3.1.4 Rada EU

Rada EU (dále jen Rada), někdy také nazývána jako Rada ministrů, je legislativní a výkonný orgán, který má za úkol reprezentovat zájmy vlád členských států. Hendrych (2009), označuje Radu hlavním normotvorným orgánem unie, i přesto, že ve Smlouvě o EU je Rada v rámci legislativní funkce řazena na stejnou úroveň jako Evropský parlament.

Jak dále uvádí Smlouva o EU, složení Rady je tvořeno jedním zástupcem každého členského státu na úrovni ministra, v závislosti na projednávané oblasti. Rada nezasedá vždy ve stejném složení. Z právního hlediska se jedná o jeden celistvý subjekt, nicméně zasedá v 10 různých složeních („konfiguracích“). V každé z těchto konfigurací lze přijímat právní akty, a to i mimo působnost dané konfigurace.

Konfigurace rady jsou následující:

- Zemědělství a rybolov
- Konkurenceschopnost
- Hospodářské a finanční věci
- Životní prostředí
- Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrana spotřebitele
- Vzdělávání, mládež, kultura a sport
- Zahraniční věci
- Obecné záležitosti
- Spravedlnost a vnitřní věci
- Doprava, telekomunikace a energetika (Rada Evropské unie, 2018)

Smlouva o EU vymezuje rotační předsednictví. V předsednictví se střídají členské země vždy po 6 měsících dle předem daného pořadí. V rámci předsednictví pak ministr předsednické země předsedá jednáním Rady. V průběhu každého předsednictví země předkládá Evropskému parlamentu plán hlavních cílů a priorit jejich funkčního období.

Dalším funkčním orgánem Rady je Výbor stálých zástupců označovaný jako COREPER, který se považuje za spojovací článek mezi členskými státy a EU. Zároveň je považován za nejintenzivněji vyjednávací orgán EU i vzhledem k tomu, že na rozdíl od ministrů, kteří se schází jednou měsíčně, se tento výbor schází pravidelně každý týden. Výbor se skládá z pracovních skupin, které mají za úkol přípravu podkladů pro Radu a projednávání návrhů, ty pak už jen formálně projednává Rada. (Cini, 2007)

V závislosti na projednávaném tématu se liší systém hlasování pro dané rozhodnutí. Jedná se o prostou většinu v případě rozhodování o procedurálních otázkách, dále jednomyslnost při rozhodování o zahraniční politice, daních, či společné obraně. Nejčastěji se však hlasuje kvalifikovanou většinou, což v tomto případě znamená, že se pro návrh musí vyjádřit 55 % členských zemí, které počtem svých obyvatel vyjadřují alespoň 65 % celkového počtu obyvatel unie. Rozložení sil při hlasování v Radě, zobrazuje tabulka č. 1. Pro zablokování návrhu stačí zamítavé stanovisko pouze 4 zemí. (Evropská unie, 2018)

Tabulka 1 Rozložení sil v Radě EU k roku 2018

Země	Počet obyvatel (mil.)	Procento na celkové populaci EU	Země	Počet obyvatel (mil.)	Procento na celkové populaci EU
Německo	82,18	16,10 %	Rakousko	8,69	1,71 %
Francie	66,76	13,09 %	Bulharsko	7,15	1,39 %
Velká Británie	65,11	12,85 %	Dánsko	5,71	1,12 %
Itálie	60,67	11,95 %	Finsko	5,49	1,07 %
Španělsko	46,45	9,08 %	Slovensko	5,43	1,06 %
Polsko	37,97	7,41 %	Irsko	4,72	0,93 %
Rumunsko	19,37	3,83 %	Chorvatsko	4,19	0,81 %
Nizozemsko	16,68	3,36 %	Litva	2,89	0,56 %
Belgie	11,31	2,22 %	Slovinsko	2,06	0,40 %
Řecko	10,92	2,10 %	Lotyšsko	1,97	0,38 %
Česká republika	10,55	2,04 %	Estonsko	1,32	0,26 %
Portugalsko	10,34	2,01 %	Kypr	0,85	0,17 %
Švédsko	9,85	1,97 %	Lucembursko	0,58	0,12 %
Maďarsko	9,83	1,91 %	Malta	0,43	0,09 %

Zdroj: Rada EU, Zpracování: vlastní

Hlavními úkoly Rady jsou rovněž legislativní funkce ve všech oblastech, které nenáleží Komisi. Dále výkon rozpočtové funkce, koordinace hospodářských politik všech členských států. Mimo jiné také podepisuje dohody mezi EU a ostatními státy, rozvíjí Společnou zemědělskou politiku a zároveň posiluje spolupráci mezi členskými státy. Na základě pokynů Evropské rady provádí zahraniční a bezpečnostní politiku. (Evropská unie, 2018)

3.1.5 Soudní dvůr Evropské unie

Soudním dvorem Evropské unie označujeme vrcholný orgán, který dohlíží nad dodržováním evropského práva uvnitř unie. Důležitou roli hraje v provádění zakládajících smluv a jednotného výkladu práva ve všech zemích. Kontroluje rovněž legitimitu rozhodnutí Rady a Parlamentu. (Fiala, Pitrová, 2003).

Soudní dvůr se skládá z 28 soudců (z každého členského státu jeden soudce) a 11 generálních advokátů, kteří jsou voleni na šesti leté funkční období. Soudní dvůr je tvořen samotným Soudním dvorem a Tribunálem.. Na Soudní dvůr se může obrátit členský stát, fyzická či právnická osoba či vnitrostátní soudy v případě objasnění výkladu práva. Další případy jsou přímo uvedeny ve Smlouvách. (Evropská unie, 2018)

3.1.6 Evropská centrální banka (ECB)

Úkolem Evropské centrální banky je dohled nad měnovou politikou, zabezpečení cenové stability eurozóny, zároveň je jediným orgánem, který má ve své pravomoci povolovat vydávání evropské měny euro. Podporuje rovněž hospodářskou politiku unie, stanovuje úrokové sazby, spravuje devizové rezervy.

Sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem a skládá se z Rady guvernérů (výkonná rada a guvernéri národních centrálních bank členů eurozóny), Výkonné rady a Generální rady, Generální radu tvoří prezident, viceprezident a guvernéri centrálních bank všech členských států unie. Členové jsou voleni na 8 let bez možnosti opakování. Smlouvy upravují nezávislost Evropské centrální banky a není tedy podřízena žádnému orgánu Evropské unie ani orgánu členských států. (Bydžovská, 2018; SFEU).

3.1.7 Evropský účetní dvůr

Provádí kontrolu účetnictví a v této funkci chrání zájmy daňových poplatníků. Účetní dvůr přezkoumává příjmy a výdaje jednak v rámci unie, ale také v jednotlivých unijních institucích. Dále kontroluje a prověřuje osoby hospodařící s prostředky plynoucí z rozpočtu EU. Účetní dvůr nemá žádné zákonem dané pravomoci. Snaží se však zlepšovat způsob hospodaření Evropské komise a je tak i nápomocen Evropské komisi a Evropskému parlamentu při rozhodování. (Fiala, Pitrová, 2003)

Složení Účetního dvora je tvořeno 28 auditory – každý z jedné členské země. Členy Účetního dvora jmenuje Rada na šest let. Všichni členové jsou rozděleni do 5 skupin, v rámci kterých připravují návrhy zpráv o kontrole. (Evropský účetní dvůr, 2018)

3.2 Vybrané významné orgány EU

Evropský hospodářský a sociální výbor

Jedná se o poradní orgán EU (dle Smluv se již jedná o orgán), který má za úkol reprezentovat zástupce sociálních partnerů a občanskou společnost. Slouží Evropské komisi, Radě EU a Evropskému parlamentu při rozhodování a na straně druhé umožňuje zájmovým skupinám vyjadřovat se k návrhům legislativy. Podstatou jeho fungování je kontrola respektování hospodářské a sociální situace a celkově podporuje hodnoty evropské integrace. (Euroskop, 2018)

Podle článku 300 SFEU se „*hospodářský a sociální výbor skládá ze zástupců organizací zaměstnavatelů, zaměstnanců a dalších subjektů zastupujících občanskou společnost, zejména v sociálně-hospodářské, občanské, profesní a kulturní oblasti.*“ Celkem se jedná o 350 zástupců ze všech zemí, kteří jsou voleni na 5 let. V tabulce č. 2 je uvedeno rozložení sil vycházející z počtu obyvatel.

Tabulka 2 Rozložení sil v Evropském hospodářském a sociálním výboru k roku 2017

Země	Počet členů	Země	Počet členů	Země	Počet členů
Belgie	12	Kypr	5	Rumunsko	15
Bulharsko	11	Litva	9	Rakousko	12
Česká republika	12	Lotyšsko	7	Řecko	12
Dánsko	9	Lucembursko	5	Slovinsko	7
Estonsko	6	Maďarsko	12	Slovensko	9
Finsko	9	Malta	5	Španělsko	21
Francie	24	Německo	24	Švédsko	12
Chorvatsko	9	Nizozemsko	12	Velká Británie	24
Irsko	9	Polsko	21		
Itálie	24	Portugalsko	12		

Zdroj: EESC, 2018, Zpracování: vlastní

Výbor regionů

Dle článku 300 SFEU je Výbor regionů poradním orgánem EU. Výbor jako takový nemá žádné rozhodovací pravomoci, nýbrž slouží jako konzultant pro ostatní rozhodovací a výkonné orgány EU. Tyto instituce mohou s tímto výborem konzultovat jakékoliv záležitosti. Smlouvy zároveň přímo určují konkrétní situace, kdy jsou instituce povinny dané záležitosti s Výborem konzultovat. Jedná se zejména o oblasti, které se týkají místních a regionálních samospráv. (článek 300, SFEU)

Výbor je tvořen 344 zástupci z členských zemí, kteří působí v místních a regionálních orgánech. Množství členů za každou zemi je pak, stejně jako u Hospodářského a sociálního výboru, určeno podle počtu obyvatel. Členové z jednotlivých zemí následně tvoří tzv. národní delegaci (kterých je celkem 27) a jsou voleni na funkční období 5 let. Současně je zde 344 náhradníků, předseda Výboru a 6 tematických komisí. V současné době je složení Výboru rozděleno do 5 politických skupin. Ročně se koná přibližně 6 plenárních zasedání. (Blahušiak, 2018)

Úkolem Výboru je kontrola dodržování principu subsidiarity a bránit tak centralizovanému rozhodování v Unii. Vyjadřuje se k rozhodnutím, která se přímo dotýkají místních a regionálních samospráv. Jedná se konkrétně o otázky životního prostředí, kultury, vzdělání, hospodářské a sociální soudržnosti či dopravy. (Pitrová, 1999)

Evropská investiční banka (EIB)

„Úkolem Evropské investiční banky je přispívat k vyváženému a nerušenému rozvoji vnitřního trhu v zájmu Unie; využívá k tomu jak kapitálového trhu, tak vlastních zdrojů. Za tím účelem neziskovým poskytováním půjček a záruk usnadňuje financování projektů ve všech odvětvích hospodářství.“ (článek 309, SFEU). Zaměřuje se mimo jiné také na podporu malých a středních podniků. Zdroje banky tvoří příspěvky členských států.

Mezi další důležité úkoly patří pomoc méně rozvinutým oblastem, rozvoj dopravních a telekomunikačních sítí, ochrana životního prostředí, rozvoj průmyslu či energetická politika. Složení evropské investiční banky je následující:

- Rada guvernérů – 28 ministrů financí členských zemí.
- Správní rada – 28 členů - zástupci členských zemí
- Řídící a kontrolní výbor

Jednotlivé členské země tvoří akcionáře EIB. (Evropská unie, 2018)

4. Legislativní postup v případě primárního a sekundárního práva

Mezi hlavní prameny evropského práva patří primární právo, judikatura Evropského soudního dvora, obecné právní zásady, vnější smlouvy, sekundární právo a terciální právo. V rámci těchto pramenů probíhají určité legislativní procesy a postupy, které vedou ke změně nebo přijímání nové legislativy. Samostatnost právního systému EU se projevuje právě touto hierarchickou strukturou pramenů práva. To je pod kontrolou Evropský soudní dvůr. (Svoboda, 2004)

4.1 Primární právo

Jedná se o základ evropského práva, kterému jsou následně podřízeny všechny ostatní prameny práva. Do primárního práva se mimo jiné řadí:

- 1) Zakládací smlouvy
 - EURATOM, SEU, SFEU a dále jsou to změny zakládacích smluv jako Jednotný evropský akt (1986), Amsterdamská smlouva (1997), Smlouva z Nice (2001) a Lisabonská smlouva (2008), atd.. Součástí primárního práva jsou i všechny přílohy těchto smluv (protokoly, prohlášení).
- 2) Smlouvy o přistoupení
 - Smlouvy o přistoupení jednotlivých členských států. (Tichý, Arnold, Svoboda, Zemánek, Král, 2006)
- 3) Listina základních práv a svobod

Proces přijímání primárního práva

Postup pro přijímání změn primárního práva, resp. smluv, je uveden v článku 48 SEU. V článku je uvedeno, že možnost měnit zakládající smlouvy je jednou z podstatných pravomocí, kterou unie disponuje a je důležitá pro její následné fungování. Ačkoliv jsou ve Smlouvě o EU přímo uvedeny postupy dva, tak bez ohledu na to, jaký postup bude zvolen, je potřeba aby změny týkající se smluv jednohlasně schválily členské země. Článek 48 uvádí, že smlouvy mohou být změněny následujícími způsoby: zvláštním postupem pro přijímání změn a řádným postupem pro přijímání změn.

a) Řádný postup pro přijímání změn

Návrh na změnu primárního práva může podat vláda jakéhokoli členského státu, Evropský parlament či Evropská komise. Návrh následně předkládají Radě, která návrh předá Evropské radě a uvědomí o tomto záměru vlády jednotlivých členských států. Evropská rada pak hlasuje prostou většinou pro přijetí či nepřijetí – rozhodnutí vychází z konzultace s Evropským parlamentem a Komisí. Následně předseda Evropské rady svolá konvent, kterého se účastní zástupci parlamentů členských států, hlavy států, předseda Komise a předseda Evropského parlamentu. Konvent posuzuje navrhované změny a následně se svolává konference, kde dochází ke společné diskuzi nad navrhovanými a schválenými změnami. Ty pak vstoupí v platnost ratifikací členskými státy.

b) Zjednodušený postup pro přijímání změn

Navrhovatelé změn⁶ předkládají svůj návrh Evropské radě. Evropská rada může následně po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou komisí změnu jednomyslně přijmout. Rozhodnutí je následně platné až po schválení členskými státy. Při tomto postupu nelze v rámci změn rozšiřovat pravomoci svěřené unii. (článek 48, SEU)

4.2 Sekundární právo

Sekundární právo obsahuje velkou řadu legislativních aktů, které mají některé orgány v pravomoci přijmout. Obecně lze sekundárním právem nazývat tzv. jednostranné akty a dohody. Článek 288 Smlouvy o fungování EU označuje jako jednostranné akty: nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska, dále se sem často zahrnují i rámcová rozhodnutí. Právně závazné akty jsou po přijetí legislativním postupem nazývány legislativními akty. (E-justice, 2018)

1) Nařízení

Jedná se obecně závazný normativní akt, který lze připodobnit k vnitrostátnímu zákonu. Nařízení má obecnou závaznost, není v něm tedy přesně uvedeno koho se nařízení týká, tudíž je platné pro všechny. Pro všechny je závazné stejně a aplikuje se v každém členském státě. U nařízení není potřeba transpozice do národního práva a má přímý účinek. (Svoboda, 2004)

⁶ Stejně jako v případě zvláštního postupu pro přijímání změn.

2) Směrnice

„Směrnice je závazná pro každý stát, jemuž je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba forem a prostředníků se ponechává vnitrostátním orgánům.“ (Svoboda, 2004)

Směrnice se obvykle týká oblastí, ve kterých má EU jen nevýlučné pravomoci. Pro přijetí směrnice je nutná transpozice do národního práva (obvykle do 2 let). (Evropská unie, 2018)

3) Rozhodnutí

Článek 288 SFEU definuje rozhodnutí jako právní akt, který je závazný v celém svém rozsahu pouze pro ty, kteří jsou v rozhodnutí přímo uvedeni. Jedná se např. o členské státy, či právnické osoby. Členské státy jsou povinny rozhodnutí přejmout do své národní legislativy.

4) Doporučení

Doporučení nejsou, dle Smlouvy o fungování EU, právně závazná, ale mohou mít částečný právní účinek. Toho se využívá například při harmonizaci hospodářských politik EU a je v případě nedodržení sankcionováno. (Svoboda, 2004)

5) Stanoviska

Stanoviska nejsou, stejně jako doporučení, právně závazná a jedná se obvykle o vyjádření v rámci určitého řízení.

Přijímání legislativních aktů v EU

Podnět na vznik nové legislativy může podat jednotlivec, region, zájmová skupina⁷, stát, či některá z evropských institucí. Nicméně samotný návrh, který se následně projednává, předkládá Komise. Na základě návrhu, předloženého Komisí se následně vydává právní akt. (Tichý, Arnold, Svoboda, Zemánek, Král, 2006).

⁷ Lisabonská smlouva zakotvila pojem tzv. občanské iniciativy. Ten nám říká, že alespoň 1 milion občanů, jež pocházejí z většiny členských států (uvádí se minimálně 1/3) mohou vyzvat Komisi k předložení návrhu právního aktu.

Pro přijímání legislativních aktů existují 2 postupy:

a) **Řádný legislativní postup**

Smlouva o fungování Evropské unie, konkrétně článek 294, určuje přijímání nařízení, směrnic a rozhodnutí prostřednictvím Evropského parlamentu a Rady.⁸

První fází schvalování je samotné zahájení legislativního postupu, toho se účastní Evropský parlament, Rada a jako konzultující orgány Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Komise v této fázi schvalování žádnou významnou roli nemá, vyjma možnosti svůj návrh stáhnout, pokud by došlo k výrazné proměně textu v průběhu schvalování.

Jednání o návrhu je zahájeno čtením v Parlamentu a následně v Radě (vzhledem k povinnosti Rady ve svém rozhodnutí zohlednit rozhodnutí Parlamentu). První čtení v Parlamentu spočívá v přijímání pozměňujících návrhů Komise a následně se v druhém čtení schvaluje návrh Komise k postoji Rady. Pokud v druhém čtení Rada návrh Parlamentu nepřijme, svolává se tzv. Dohodovací výbor, který se skládá ze zástupců Parlamentu a Rady. Zde je pak poslední možnost ovlivnit výsledný právní akt. Pokud se ani v tomto případě nedosáhne kompromisu, není návrh schválen. V rámci tohoto postupu existuje možnost Evropského parlamentu vetovat v druhém čtení návrh Rady.

b) **Zvláštní legislativní postup**

Zvláštním legislativním postupem přijímá Rada a Parlament nařízení, směrnice nebo rozhodnutí, a to dvěma způsoby:

Konzultace je využíváno především při rozhodování v politicky citlivých oblastech. Zde rozhoduje Rada jednomyslně. Před rozhodnutím Rady má Parlament právo vyjádřit se k návrhu Komise. Rada je následně povinna seznámit se s postojem Parlamentu a v rámci svého rozhodování tento postoj zohlednit, ovšem tento postoj pro ně není závazný.

Druhým zvláštním legislativním postupem je procedura **souhlasu**. V této proceduře existuje možnost pro Parlament vetovat předložený návrh. Parlament má před schvalováním, stejně jako v případě konzultace, možnost vyjádřit se k návrhu Komise a to dvěma způsoby: souhlasným či zamítavým stanoviskem. Aby následně mohla Rada návrh schválit, potřebuje souhlasné stanovisko Parlamentu. Rozdíl je v tom, že Parlament nemá možnost předkládat pozměňovací návrhy. Této procedury se využívá například při

⁸ Tímto způsobem se přijímá 95 % všech legislativních aktů v EU.

vstupu nového členského státu nebo při schvalování víceletého finančního rámce. (Hrubý, Krásnická, 2012)

Po ukončení legislativního postupu následuje podepsání návrhu zástupcem předsednické země, předsedou národního parlamentu a dochází k jeho zveřejnění v úředním věstníku EU. Platnost běží ode dne zveřejnění či 20 dní od schválení. Pokud je třeba, začíná pak běžet implementační lhůta, ve které mají členské státy za úkol novou legislativu implementovat do své národní legislativy. (Euractiv, 2018)

5. Primární legislativa EU

Lisabonská smlouva je mezinárodní smlouva, která byla podepsána 13. prosince 2007 v portugalském hlavním městě a to všemi 27 suverénními členskými státy. Následně byl zahájen proces ratifikace v jednotlivých členských zemích, který je zcela v kompetenci jednotlivých vlád. V některých členských zemích je smlouva ratifikována národním parlamentem, v některých je k ratifikaci třeba vyvolat referendum.

Lisabonská smlouva představuje novelizaci stávajících zakládajících smluv – Smlouvy o Evropské unii, Smlouvy o založení Evropského společenství a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii. Tato smlouva nenahrazuje stávající smlouvy, ale pouze je doplňuje a novelizuje. (Pítrová, 2008)

Cílem Lisabonské smlouvy je to, aby se Evropská unie jako celek stala více demokratickou a transparentní. Klade si za cíl, aby fungování unie bylo co nejefektivnější, podporovalo svobodu a práva jednotlivců, posilovalo bezpečnost a roli EU ve světové politice, či se snaží o vytvoření společného postoje v řešení globálních problémů jako např. oteplování. Novelizace přináší mnoho podstatných změn, mezi které patří i to, že Evropská unie získala právní subjektivitu.

Změny, které přinesla Lisabonská smlouva, jsou dále například: udělení rozsáhlejších pravomocí Evropskému parlamentu; vznik dvou nových postů – Vysokého představitele Unie pro zahraniční otázky a bezpečnostní politiku a Stálého předsedy Evropské rady; Evropská rada se také stala samostatnou institucí. Nově se Komise skládá z komisařů, přičemž každý ČS má v Komisi jednoho komisaře. Došlo k rozšíření oblastí, ve kterých rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou (rozšíření o 68 oblastí na celkových 218).

Dále byl také založen princip dvojí kvalifikované většiny. Došlo k upřesnění kompetencí mezi ČS a EU nebo legislativních nástrojů pro evropské instituce a vlády ČS. Evropskému parlamentu byly rozšířeny pravomoci v rámci Řádného legislativního postupu.

Lisabonská smlouva přináší také změny v evropském rozpočtu. Posiluje role národních parlamentů prostřednictvím možnosti zpochybnění legislativy, pokud je v rozporu s národní subsidiaritou. Došlo ke vzniku tzv. občanské iniciativy, ta vyjadřuje možnost předkládání návrhů Komisi, pokud je návrh podpořen milionem podpisů z většího počtu členských států. Byla zavedena právní závaznost Listiny základních práv

a svobod a byla zde právně zakotvena možnost ČR vystoupit z Unie. (Hrubý, Krásnická, 2012)

5.1 Článek 50 SEU

Možnost členského státu vystoupit z Evropské unie existovala již od vzniku Společenství, neexistoval k tomu ovšem žádný právně závazný rámec, který by se vystoupením přímo zabýval. Doposud se vystoupení z Evropské unie provádělo na základě obecných zásad mezinárodního práva (tuto možnost využilo do vzniku Lisabonské smlouvy pouze Grónsko⁹). (Tomanová, 2008)

Lisabonská smlouva poprvé stanovuje předpisy, které je při iniciativě ČR k vystoupení nutno dodržovat. Možnost vystoupit je daná čl. 50 SEU. Článek přímo uvádí, že každý členský stát se může rozhodnout z unie vystoupit. Pokud se tak rozhodne, je nutné, aby svůj záměr předal Evropské Radě, která s ním následně uzavře dohodu o podmínkách jeho vystoupení. Tyto podmínky musí být v souladu s budoucím vývojem Unie a to vše na základě čl. 218 odst. 3 SFEU.

Dohodu uzavře Rada, která ji schvaluje posílenou kvalifikovanou většinou po získání souhlasu Evropského parlamentu. V den, kdy vstoupí dohoda v platnost, přestávají platit všechny unijní smlouvy. Pokud nedošlo k oboustrannému schválení dohody, přestávají smlouvy automaticky platit do 2 let od odeslání záměru na vystoupení. Členský stát se následně už nepodílí na hlasováních ani jednáních v Evropské radě ani Radě EU.

Pokud by v budoucnosti stát, který již z Unie vystoupil, požádal o znovu přistoupení, řídí se stejnými pravidly a podmínkami, jako zcela nově přistupující stát a to na základě čl. 49¹⁰. (Lisabonská smlouva)

⁹ Grónsko vystoupilo v roce 1985 z Evropského hospodářského společenství. Grónsko mělo ovšem v tomto případě specifické postavení, protože se nejednalo o zcela autonomní stát, jelikož vstoupili do EHS jako součást Dánska. K vystoupení z EHS se přistoupeno především z důvodu Společné rybářské politiky, ve které si chtělo Grónsko zachovat naprostou suverenitu a chtěli zamezit volnému přístupu ostatních členů Společenství do jejich vod. (Tomanová, 2008)

¹⁰ Článek 49 popisuje proces schvalování při žádosti země o vstup do Unie.

6. Historie členství Velké Británie v EU

Velká Británie vstoupila do Evropského společenství již v první přístupové vlně v roce 1973. Myšlenka Velké Británie vstoupit do EHS se ale zrodila již v roce 1961, kdy jako první země podala žádost o vstup. Tato iniciativa ovšem nevycházela ani tak z nadšení z probíhající evropské integrace, ale spíše z kalkulu týkajícího se očekávaných přínosů a ústupků, které by s členstvím souvisely. Zároveň země chtěla vstoupit také z obavy, že by se při nevstoupení mohla ocitnout na okraji hlavních ekonomických událostí v celé Evropě.

Jednání o vstupu se relativně táhla, a to až do roku 1963. Zdržení bylo způsobeno výjimkami, které si snažila VB vyjednat. Jednalo se o vztah v rámci Společné zemědělské politiky EU, také o vztah EHS a přidružených zemí Commonwealthu. Další výraznou překážkou pro vstup bylo nesouhlasné stanovisko francouzského prezidenta Charlese de Gaullea, který viděl problém v tom, že britské členství bylo významně podporováno Spojenými státy a současně měl významné pochybnosti o jejich motivech k přistoupení. (Cihelková, 2003)

Jednání o vstupu VB byla uvedenými kroky výrazně pozdržena. V roce 1967 Spojené království znovu podává žádost o členství, kterou se opět zabývá Komise. Žádost o členství byla ovšem podruhé vetována francouzským prezidentem. V roce 1969 přezkoumává Rada žádost o vstup do Společenství a vyžaduje od Komise přezkoumání jejich stanoviska z roku 1967. V roce 1970 jsou zahájena jednání o vstoupení a o rok později předkládá Spojené království svá vyjednávací stanoviska. Zřejmě díky odchodu Charlese de Gaullea z francouzské politiky bylo Velké Británii umožněno v lednu 1972 podepsat Smlouvy o přistoupení k ES. Rok 1972 je tak přípravným rokem, kdy docházelo k ratifikaci právních aktů spojených se vstupem do Společenství. V tomto roce se už však britský ministr financí účastní jednání, na kterém bylo rozhodnuto o založení Evropského fondu pro měnovou spolupráci. Oficiálně došlo k přistoupení až k 1.1. 1973. (Evropská unie, 2018)

Již po vstupu do Společenství se stále více objevují pochybnosti o fungování Společenství a roli VB. V roce 1974 došlo ke změně vlády ve Velké Británii, která požadovala po Společenství přezkoumání pravidel Společné zemědělské politiky, vyžadovala spravedlivější podmínky v rámci financování rozpočtu a řešení otázek týkajících se měny. Těmito otázkami se zabývala Rada a zvažovala jaké stanovisko by měla zaujmout, a nakonec skutečně uznává, že je potřeba dosáhnout určitého zdokonalení

v rámci rozhodování. Vzhledem k tomu, že členství bylo dosaženo za konzervativní vlády, nová vláda pod vedením Harolda Wilsona rozhodla, že nechá potvrdit v referendu další setrvání ve Společenství.

Referendum proběhlo v dubnu 1975 a 67 % občanů se v něm vyjádřilo tak, že s členstvím souhlasí. Nejpodstatnější otázkou, která v době referenda rezonovala v britské společnosti, byla otázka příspěvků do Společenství. Vládě se nelíbil fakt, že se po vstupu stala Velká Británie jedním z největších čistých plátců ze všech členů. Určitého kompromisu se podařilo dosáhnout až po výměně vlád v jednotlivých členských zemích. (Kubátová, Bednářová, Kalánek, 2016)

Nesouhlas s příspěvkem do rozpočtu Společenství se znovu projevil v roce 1984, kdy se premiérce Margaret Thatcherové podařilo vyjednat výjimku známou jako Britský rabat. *„Jedná se o dohodu, podle které získá Velká Británie zpět 2/3 svého čistého příspěvku do EU, tj. dvě třetiny rozdílu odvedeným procentem HDP na straně jedné a získanými zemědělskými a strukturálními dotacemi na straně druhé. Ostatní země (vyjma 4 zemí¹¹) se na tento rabat skládají.“* (Erbenová, Loužek, 2006)

Velká Británie byla mnohdy považována za členskou zemi, která měla vyjednáno nejvíce výjimek. Ať už se jedná právě o Britský rabat, či pouze částečná účast v některých politikách společenství jako je monetární politika či Schengenský prostor. (Dahl, Skomorokhova, 2017)

V průběhu roku 1993, kdy byla schvalována Maastrichtská smlouva a později i při schvalování Lisabonské smlouvy v roce 2008, si Velká Británie vyjednala výjimky ve 4 oblastech práva EU, které jsou známé pod názvem opt-outy. Jedním z důvodů, proč byl tento systém výjimek vyjednáán, byla obava o ohrožení britské národní suverenity.

Opt – out se týká celkem 4 oblastí:

1) Ekonomická a měnová unie

VB si byla schopna vyjednat výjimku z členství v měnové unii, tzn. nemusí splnit povinnost přijmout v budoucnu společnou měnu euro. Zároveň to znamená, že nemusí splňovat kvóty, které nařizuje Pakt stability a růstu. V něm je stanoveno, že země musí dosahovat schodku veřejných financí maximálně 3 % HDP. Součástí této výjimky je vyloučení Británie z hlasování v Evropské radě v případě rozhodování o otázkách eura a měnové unie.

¹¹ Německo, Nizozemsko, Rakousko, Švédsko

2) Schengenská smlouva

Tato smlouva, se souhlasem signatářských států, ruší hraniční kontroly na vnitřních společných hranicích a poskytuje tak společný hraniční režim a společnou migrační politiku.

Velká Británie argumentovala především faktem, že jsou ostrovním státem a jejich přirozenou hranici tvoří moře, proto není možné, aby byly hraniční kontroly zrušeny. Prosadila si tak, že budou nadále provádět kontroly na hranicích a provádět pasové kontroly. Zároveň však byla ochotna přistoupit na sdílení informací o pohřešovaných lidech, vozidlech a předmětech.

3) Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod byla začleněna do evropského právního systému po ratifikaci Lisabonské smlouvy v roce 2008. I v tomto případě si Britové vyjednali již 3. opt-out, který se týkal stávek. Bylo zde umožněno zaměstnancům stávkovat i přesto, že britské zákonodárství tuto možnost nenabízí. Proto zde vznikla obava, že by příslušné právo ohrožovalo britský zákoník. Na základě toho byla následně vyjednána výjimka, která se týká nemožnosti napadnout tento britský zákon za nedodržování Listiny základních práv a svobod. (Kubátová, Bednárová, Kalánek, 2016)

4) Prostor svobody, bezpečnosti a práva

Velká Británie měla právo na žádost o opt-out v případě legislativy týkající se otázek spravedlnosti a vnitřních věcí (původní 3. pilíř Maastrichtské smlouvy). Tento pilíř byl transformován do V. hlavy Lisabonské smlouvy - Prostor svobody, bezpečnosti a práva. Článek 10 Lisabonské smlouvy uvádí, že Velká Británie má v této oblasti nadále právo zažádat na tuto oblast o opt-out, případně o zařazení do oblasti (tzv. opt-in). Musí ovšem dodržet lhůtu 3 měsíců. Lisabonská smlouva dále uvádí, že by se měla vyvinout snaha o co největší zapojení Velké Británie do této oblasti, při současném dodržení nenarušení praktického fungování jednotlivých částí a respektování jejich soudržnosti. (Lisabonská smlouva Hlava VII., článek 10).

7. Brexit

7.1 Referendum

Brexit je zkratkou anglických slov „Britain“ a „Exit“. Na otázku setrvání v Evropské unii odpovídali britští občané 23. června 2016, kdy se vyslovili pro vystoupení. V důsledku tohoto rozhodnutí byla země, která je 2. největší ekonomikou Evropy, nucena přehodnotit svůj vztah s Evropskou unií a zohlednit tak všechny důsledky, které toto rozhodnutí s sebou přináší. Dle Duheaneanu (2017) bylo v referendu názorně prokázáno, jak se liší názory obyvatelstva a kroky vlády, prostřednictvím kterých se snažili o vyrovnání příjmů a výdajů do unie.

Otázku setrvání Velké Británie v EU začal poprvé významně řešit David Cameron 23. ledna 2013, kdy slíbil, že vyhlásí referendum ihned po parlamentních volbách konaných v roce 2015. Referendum bylo původně plánováno na konec roku 2017. Po vítězství v parlamentních volbách se Cameron rozhodl dodržet svůj slib a zahájil kroky k vypsání referenda. Vše navzdory faktu, že on sám prosazoval setrvání v EU. Slíbil však, že pokud dojde k setrvání, vyjedná dohodu, která by nově upravovala některé podmínky členství v Unii. 10. listopadu 2015 byl Evropské radě doručen dopis, ve kterém byl iniciován návrh na reformu vztahů mezi Velkou Británií a Evropskou unií. Reforma obsahovala změnu ve čtyřech zásadních oblastech: Hospodářské záležitosti, konkurenceschopnost, volný pohyb osob a suverenity. (Euractiv, 2016)

Návrhy byly nakonec schváleny na summitu Evropské rady v únoru 2016. Schválené dohody měly být aktivní v případě setrvání Británie v EU. Oficiální kampaň byla zahájena 15. dubna 2016 a trvala 10 týdnů.

Existovali zde 2 oficiální kampaně. Za setrvání v Unii bojovala kampaň „**Britain stronger in Europe**“, na druhé straně hájila tábor zastánců Brexitu kampaň „**Vote Leave**“. Boj v rámci obou kampaní je oficiálně limitován částkou 7 milionů liber tak, aby jedna ze skupin nemohla těžit z většího množství prostředků. Zároveň obě skupiny získaly z veřejných prostředků 600 tisíc liber na televizní reklamy a reklamní materiály. (Euractiv, 2018)

7.2 Politické kampaně

A) VOTE LEAVE

Kampaň odpůrců EU byla založena na poměrně silných formulacích typu „Instituce EU se nedokáží vypořádat s rychle se měnícím světem!“, „Zastavme nadřazenost práva EU!“ „Přestaňme posílat do Bruselu více jak 350 milionů liber týdně!“

Kampaň se snažila přesvědčit obyvatelstvo k hlasování pro „LEAVE“ prostřednictvím argumentů, u kterých byla naprosto přesvědčená, že mohou zaktivovat jejich patriotismus. Opírali se hodně o nevýhody členství, které budou poškozovat britské občany, pokud zůstanou členem EU, ale také o přínosy, které odchod ze Společenství přinese. Argumenty, které kampaň využila:

- Budeme schopni ušetřit více jako 350 milionů liber týdně, které lze použít například ve školství, na bydlení či v rámci ochrany zdraví.
- Budeme si moci chránit naše vlastní hranice a sami rozhodovat o tom, kdo je překročí.
- Sami si budeme kontrolovat migraci, tzn. nastavíme si spravedlivější systém přijímání migrantů.
- Objeví se větší možnosti v uzavírání obchodních dohod s velkými ekonomikami, v rámci kterých nebudeme vázáni obchodními dohodami uzavřenými uvnitř EU.
- Právo by mělo být tvořeno „našimi“ lidmi, které můžeme přímo volit a odvolat.
- Pokud odejdeme ze Společenství získáme větší kontrolu nad naší zemí.

Důvodů pro odchod z Unie bylo dle kampaně obrovské množství. V době kampaně velmi rezonoval nejen v Británii, problém s migrací, kterého kampaň dokázala využít ve svůj prospěch. Argumentovala tím, že se migrační vlna vymkla kontrole a Velká Británie je nucena podvolit se pravidlům EU na úkor jejich veřejného sektoru, který je v důsledku migrace ohrožen. Dále se také cítí ohroženi Soudním dvorem EU, který jim údajně zakazuje deportovat nebezpečné imigranty.

Dále se obávali, že setrvání v EU je velkou hrozbou pro jejich trh práce a celkovou bezpečnost. Tvrdí, že migrační vlna ohrožuje kurz eura a na britských občanech bude, aby výkyvy v kurzu zaplatili, což je opět spojeno s vyššími výdaji na věc, která není v jejich zájmu. Dále spatřují velký problém v rozšiřování členských států unie, s čím

souvisí navýšení počtu obyvatel unie a s tím vznik možného rizika další přílivové vlny občanů, kteří budou chtít vstoupit na území Británie.

Významným argumentem, na který jistě slyšelo velké množství občanů, je otázka peněz a přispívání do unijního rozpočtu. Dle kampaně Velká Británie od roku 1973 přispěla do unijního rozpočtu částkou přesahující půl bilionu liber. To je 350 milionů liber týdně, což by údajně stačilo na výstavbu nové nemocnice každý týden a 20 miliard liber ročně, to je přibližně polovina rozpočtů všech anglických škol. Ve výsledku z toho tedy vyplynul argument, že takový objem peněz by se měl použít spíše na financování vlastních britských priorit, a ne priorit stanovených v Bruselu.

Dalším důvodem pro odchod je tvrzení, že více jak polovina evropského práva je tvořena lidmi, které nemohou Britové přímo volit a v rámci hlasování má většinu eurozóna, a jelikož VB není jejím členem, ocitají se v nevýhodě. Tvrzení podkládají faktem, že VB byla v rámci hlasování o evropské legislativě vždy přehlasována právě eurozónou, a to stálo britské daňové poplatníky 2,4 miliardy liber.

Ve svých materiálech uvádějí, že evropské regulace obchodu silně poškozují domácí ekonomiku, drobné podnikatele ale i domácnosti. Z argumentů kampaně by dle jejich tvrzení, mělo vycházet, že Evropu milují, ale problém vidí v Evropské unii.

Kampaň byla podpořena několika významnými skupinami jako Women for Britain, Out and Proud, Lawyers for Britain, Veterans for Britain. Dále byla podpořena významnými osobnostmi – Borisem Johnsonem, bývalým ministrem zahraničí či Michaellem Govem, současným ministrem životního prostředí, výživy a venkovských záležitostí. (Vote leave, 2016)

Po skončení referenda dostala kampaň od Evropské komise pokutu ve výši 61 000 liber, za překročení limitu povolených výdajů. (Info.cz, 2018)

B) BRITAIN STRONGER IN EUROPE

Kampaň je nestranickou skupinou, která je otevřená všem, kteří si přejí setrvat v EU. Opírá se o podložená fakta, týkající se otázky výhod setrvání v unii, zároveň se také věnují komentářům k argumentům protistrany Vote Leave. Ve svých propagačních materiálech se naopak opírají o argumenty, kterými mohou voličům dokázat především nevýhody odchodu z Unie. Na mnohých materiálech jsou také uvedeny odborné zdroje, ze kterých informace pocházejí, např. Centrum pro ekonomický a podnikatelský výzkum, Frontier economics for London First, Centrum pro ekonomický výkon apod.

Kampaň se opírá o několik stěžejních kategorií, ve kterých se snaží voličům vysvětlit situaci, která v těchto oblastech nastane a na základě toho se snaží zvrátit voličské preference. Výhodu v setrvání v EU vidí např. v oblasti práce a příležitostí. Britové by si měli uvědomit, že dosud díky unijní ekonomice a unijnímu trhu práce, bylo britským podnikatelům umožněno růst a získávat více pracovních příležitostí, což sebou přináší nárůst finančních prostředků pro celou jejich rodinu. Tvrdí, že jedno pracovní místo z deseti bylo vytvořeno právě v důsledku provázanosti obchodu s evropským trhem. Podle Centra pro ekonomický a podnikatelský výzkum by setrvání v EU přineslo do roku 2030 více jak 790 000 nových pracovních míst. Pokud by referendum skončilo s výsledkem, který by znamenal odchod, znamenalo by to pokles průměrné mzdy o 38 liber a ztrátu 95 000 pracovních míst.

Být členem EU umožňuje občanům uspořit více peněz díky nižším cenám potravin, paliva, energií, telefonních účtů nebo letenek. Ve výsledku by to mělo znamenat úsporu až 350 liber měsíčně v rámci jedné rodiny. Tyto peníze pak mohou použít například na založení rodiny či na financování jejich koníčků.

Kampaň se také opírá o ekonomické analýzy, které uvádí, že odchod by znamenal velké škody pro britskou ekonomiku. Guvernér Bank of England uvádí, že odchod by vedl k ekonomické recesi, či ekonomickým šokům, které by zajisté ovlivnily běžný život občanů. Došlo by k poklesu důchodů, hodnoty majetku a hodnoty libry. Na druhou stranu by došlo k nárůstu cen a nájmu. To je velmi silným argumentem, kterým komentují výroky protistrany, která tvrdí, že do unijního rozpočtu přispívá Británie příliš mnoho peněz. To je nevyvratitelný fakt, i přesto že do rozpočtu přispívá VB více jak 5 miliard liber ročně, tak z rozpočtu získává každý rok 91 miliard liber.

Lídři kampaně dále tvrdí, že odchod z Evropské unie bude pro Brity znamenat následující:

- Po odchodu nás čeká dvouleté období nejistoty a vyjednávání, které povede k propadu libry a k poklesu důchodů.
- Dojde k výraznému zvýšení cen.
- Británie ztratí přístup ke všem doposud vyjednaným dohodám, včetně obchodních dohod či práva k volnému cestování.
- Ztráta financí ze společného rozpočtu ohrozí zemědělece, vědce, infrastrukturální projekty nebo projekty pro mladé lidi.

- Světoví lídři uvádějí, že dojde k výraznému poklesu postavení Velké Británie ve světě.
- Ztratíme hlas v otázkách klimatu, regulací trhu, ekonomie nebo bezpečnosti.
- Obchod v rámci společného trhu představuje 44 % celkového exportu, které v případě odchodu ztratíme.
- Dojde k výraznému navýšení cel a poplatků.
- Firmy začnou po odchodu přesouvat svá sídla do jiných zemí EU, což povede k ztrátě pracovních míst.
- Brexit bude pro Národní zdravotní službu (NHS) znamenat ztrátu více jak 80 miliard liber ročně. Tím dojde ke snížení kvality služeb.

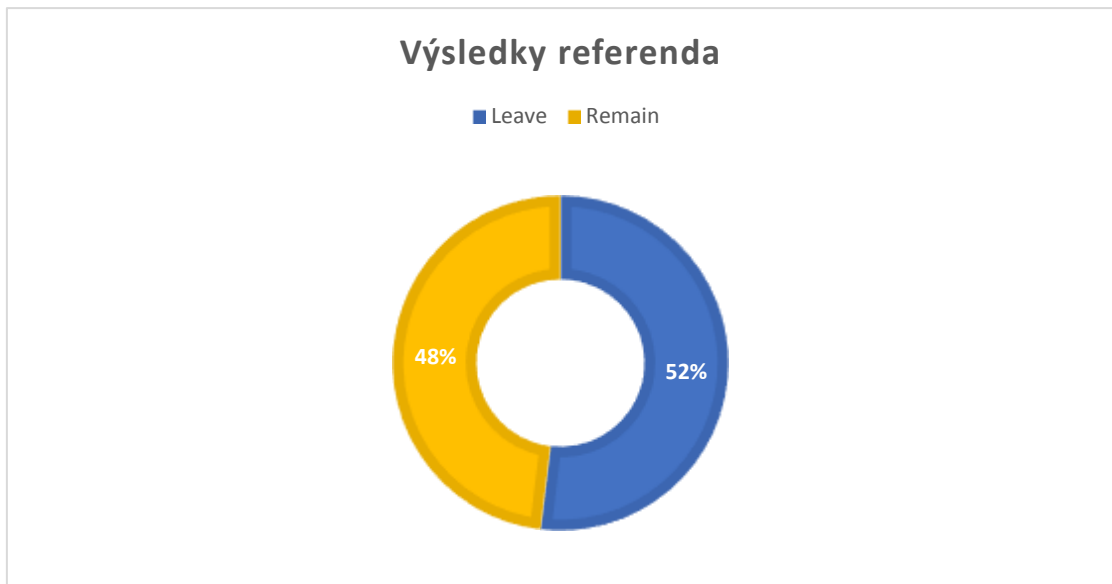
Podporu kampaně o setrvání v Evropské unii vyjádřilo mnoho britských i světových osobností a vědců, kteří kampani přispěli komentáři jednotlivých tvrzení. Jedná se mimo jiné o Stephena Hawkinga, bývalého šéfa Europolu Roba Wainwrighta, Generálního sekretáře NATO Jense Stoltenberga nebo prezidentku Světového měnového fóra Christine Lagardeovou.

Podporu obdrželi také od mnoha světových lídrů – Barack Obama, Angela Merkel, John Key, Shinzo Abe, Justin Trudeau a mnoho dalších. (Strongerin.com, 2016)

7.3 Výsledky referenda

Hlasování v referendu se zúčastnilo 46 504 241 voličů v celkem 382 volebních obvodech. Ze všech právoplatných voličů se voleb zúčastnilo 72 % z nich. V otázce: “**Měla by Velká Británie zůstat členem Evropské unie, nebo by měla opustit Evropskou unii?**“ dle grafu 1 hlasovalo pro tzv. Brexit (odchod z EU) 51,9 % voličů, což činí 17 410 742 občanů. Pro setrvání se vyslovilo 49,1 % britských voličů.

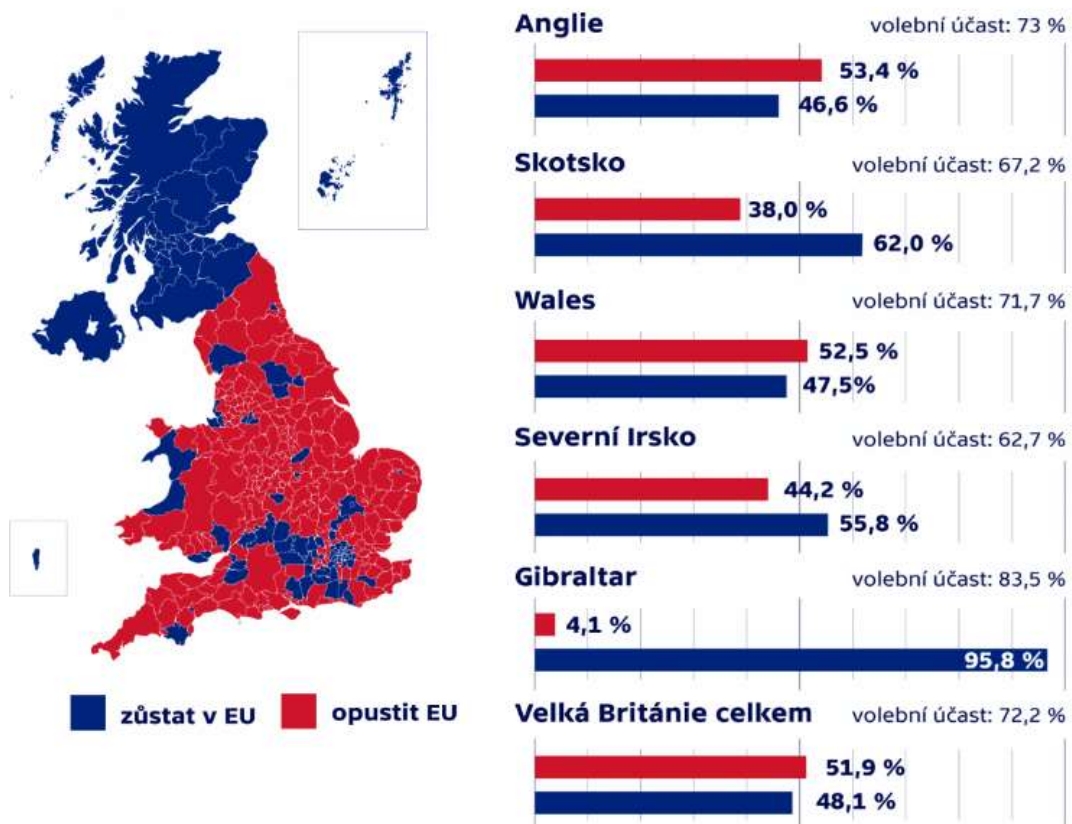
Graf 1 Výsledky referenda

Zdroj: BBC.com. Zpracování: vlastní

Dle zveřejněných výsledků hlasovala pro odchod většina Anglie a Walesu. Naopak pro setrvání v EU se přikláněli spíše občané Skotska a Severního Irska.

Obrázek 2 Výsledky referenda v jednotlivých regionech UK

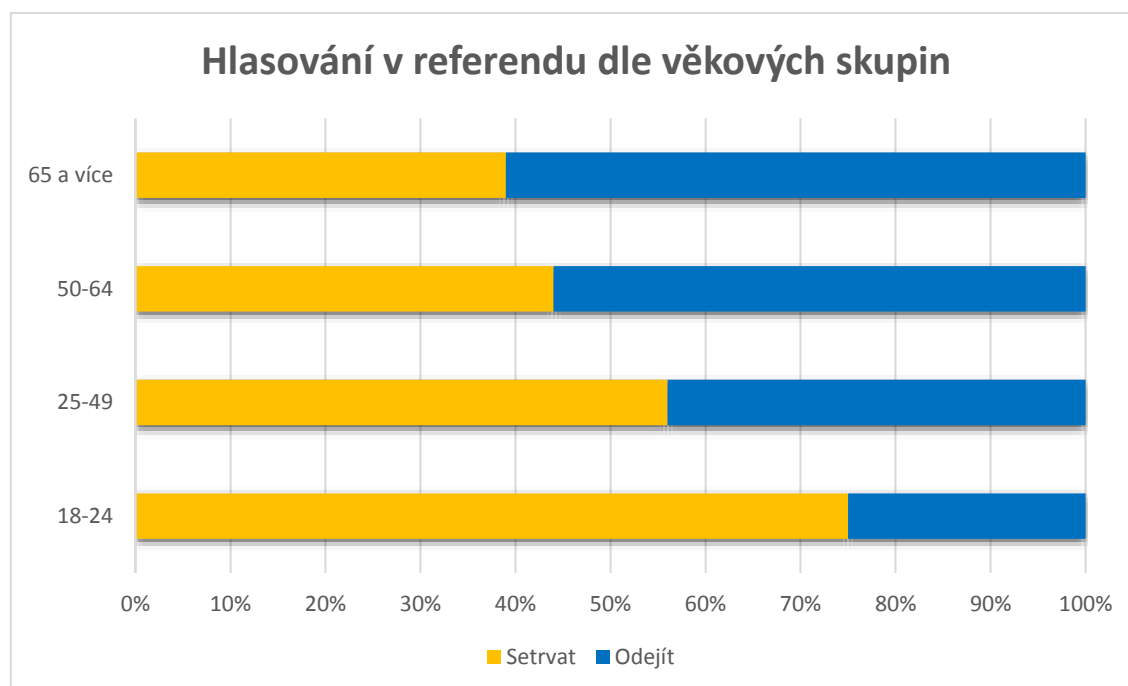

Zdroj: ČT24

Zastánci setrvání v unii zvítězili především v menších městech a na venkově. Pro setrvání se také hlasovalo ve velkých městech jako je Londýn, Edinburgh, či Glasgow, ovšem vzhledem k malému rozdílu v hlasech tato převaha nestačila. Obrázek č. 2 ukazuje, že největší rozdíl v hlasování byl na Gibraltar, který patří formálně pod Spojené království. Zde hlasovalo více jak 95% pro setrvání v unii. Téměř vyrovnaně se hlasovalo například ve městě Uttlesford nebo The Vale of Glamorgan. (BBC.com, 2016)

Dle volebních průzkumů, hlasovaly pro setrvání v unii především voliči ve věku 17-49 let. Pro odchod byly spíše starší voliči, převážně ve věkových kategoriích 50-64 let – viz graf 2.

Graf 2 Hlasování dle věkových skupin

Zdroj: ČT24, zpracování: vlastní

8. Priority ve vyjednávání VB a EU

Priority Velké Británie

Na počátku vyjednávání o konečné dohodě odchodu Velké Británie z EU vznikl pojem „cherry picking“, kterým předseda Evropské rady Donald Tusk označil situaci, která vyjadřuje snahu VB ponechat si z politik EU jen to, co jim přináší určité výhody a benefity, naopak by se rádi vzdali aspektů, které jim nevyhovují. Tato skutečnost je připodobňována k opt-inům, opaku tzv. opt-outů, vyjednaných v rámci Britského rabatu.

Velká Británie si stanovila priority, které by ráda zachovala po odchodu z EU. Většina zdrojů a zahraničních deníků uvádí, že bylo dosaženo konsensu v otázkách práv občanů EU, kteří žijí či pracují na území Velké Británie. Těmto občanům by měla být po dobu 5 let zachována stejná práva jako rezidentům. Jedná se například o práva v poskytování zdravotní péče, pracovního práva či vzdělávání. Zde by Velká Británie ráda zavedla tzv. statut usedlíka, který bude těmto občanům náležet a budou tak moci následně zažádat o trvalý pobyt a britské občanství. Zároveň by měla být zachována práva britským občanům, žijícím mimo území Velké Británie.

V oblasti obchodu by měl být britským vývozcům zachován přístup na jednotný trh. Tato podmínka by měla být splněna i navzdory neochotě Británie setrvat v celní unii. Mělo by dojít k zajištění komplexního volného obchodu se zbožím a službami v rámci obchodu mezi Spojeným královstvím a členskými státy EU. V tomto případě by však Británie stála v roli třetí země a byla zcela mimo jednotný trh. Dále by měly být uzavřeny nové obchodní dohody s velkými a rozvíjejícími se zeměmi, což by mělo vést k podpoře vývozu ze Spojeného království a tím by zároveň došlo k navýšení přímých zahraničních investic. (Dlapiper.com, 2017)

Jedním z velmi diskutovaných témat v průběhu vyjednávání je otázka hranic se Severním Irskem a Irskem, kde by nemělo dojít k opětovnému zavedení tvrdé hranice. Měla by být zachována otevřená hranice, která je v souladu s tzv. Velkopáteční dohodou z roku 1998.¹²

Předpokládá se, že bude dosaženo shody v otázce tzv. společného cestovního prostoru mezi Severním Irskem jako členem Spojeného Království a Irskem. Vyjednaváč

¹² Upravuje právní vztahy mezi Severním Irskem a Irskem, mezi Irskem a Velkou Británií. Dohoda, známá také jako Belfastská dohoda, definuje občanská práva, kulturní práva, otázku obrany apod. a znamenala ukončení bojů mezi britskými protestanty a irskými katolíky.

pro Brexit Michel Barnier uvádí, že otázka vztahů s Irskem je jedna z nejpálčivějších otázek ve vyjednávání a je velmi podstatné, aby zde bylo dosaženo přijatelného výsledku.

Mezi další priority Velké Británie patří také otázka bezpečnosti, spolupráce policie, vojenských složek a zpravodajských služeb. Měla by být zachována spolupráce s EU v otázkách boje proti terorismu a kriminalitě. Současně je prioritou pokračující spolupráce v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Bílá kniha o Brexitu následně uvádí, že by Velká Británie dále ráda zůstala vhodným místem pro rozvoj vědy a inovací, proto se budou snažit prosadit pokračování spolupráce s evropskými partnery ve vědě, výzkumu a technologiích, včetně programu Erasmus. Další prioritou VB je kontrola přistěhovalců a migrace lidí, kteří přicházejí na jejich území. Nadále by neměly platit směrnice EU týkající se migrace a veškerý přesun lidí na území Británie bude podléhat britskému právu. V neposlední řadě je jednou z hlavních priorit ukončení jurisdikce Soudního dvora EU. (Bílá kniha o Brexitu, 2017)

Priority EU

Klíčovou prioritou Evropského parlamentu ve vyjednávání o Brexitu je zachování práv občanů EU žijících na území VB či britských občanů žijících na území Evropské unie. Občanům by mělo být zajištěno právo na to, aby žili svůj život tak jako doposud a neměli by být ovlivněni Brexitem jako takovým. Velká Británie by měla v přechodném období (do roku 2020) vyrovnat veškeré své závazky vůči Evropské unii. Na tento aspekt bude kladen důraz především ze strany jižních států a zemí východní Evropy. V rámci jednotného finančního vyrovnání je třeba vyjasnit otázky, které se týkají Evropské centrální banky (ECB), Evropské investiční banky (EIB) a Evropského rozvojového fondu (ERF). (Brexit guidelines, 2017)

Mezi priority obecnějšího charakteru, lze zařadit snahu o transparentní a otevřené vyjednávání, které by mělo vést k hladkému průběhu schvalování dohody. Evropská rada zároveň uvádí, že pokud nebude dosaženo přijatelného výsledku ve všech oblastech, nebude dohoda schválena. V podstatě se to opírá o princip, kdy platí, že pokud není shoda ve všem, není shoda nikde.

„Budoucí partnerství by se mělo zabývat globálními výzvami, zejména v oblastech změny klimatu a udržitelného rozvoje, jakož i přeshraničního znečištění, v jejichž případech by Unie a Spojené království měly i nadále úzce spolupracovat.“ (Zasedání Evropské rady, březen 2018)

Klíčovým prvkem pro schválení dohody Evropským parlamentem je dosažení shody v otázce hranic a budoucích vztahů mezi Severním Irskem a Irskem. Podobně jako VB i EU chce v této otázce respektovat Velkopáteční dohodu, ovšem dochází zde k rozporu vzhledem k vysokým nárokům ze strany Unie. Ta zde navrhuje vytvoření tzv. pojistky, kdy by Severní Irsko zůstalo členem jednotného trhu, tudíž by zde mohla existovat pouze „měkká“ hranice. To ovšem britská vláda odmítá, vzhledem ke vzniku tvrdé hranice v Irském moři, což by, dle Theresy Mayové, narušilo integritu území. Zbytek území Británie by byl v samostatné celní unii s EU, a byl by tudíž považován za třetí zemi. (Evropský parlament, 2017)

Další prioritou ve vyjednávání je vyřešení budoucího postavení výsostných oblastí na Kypru a dohoda se Španělskem o Gibraltar, který je zámořským územím Británie, a bude tedy opouštět Unii společně s Británií. Problém zde nastává v důsledku obav Španělska o vlivu na jejich ekonomiku, s ohledem na offshore bankovníctví či bezcelní nákupy, které budou ohroženy tím, že Gibraltar přestane být součástí jednotného trhu. (BBC, 2018)

Podstatným krokem během vyjednávání je také zajištění respektování integrity vnitřního trhu, celní unie a čtyř svobod – volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. V rámci vnitřního trhu by mělo dojít k zachování výrobků, které byly právně uvedeny na společný trh v době vystoupení Británie z Unie a dodržování postupů založených na právních předpisech Unie.

S odchodem VB bude třeba zajistit ukončení veškerých členství britských zástupců v unijních institucích (Parlament, Rada EU, Komise, apod.), orgánech a agenturách Evropské unie. U agentur¹³ se sídlem na území VB, bude třeba vyřešit přesun na území jiného členského státu. Dalším krokem bude ukončení závazků v rámci Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom). V průběhu přechodného období musí být také ukončeny všechny doposud běžící soudní řízení v občanských a obchodních záležitostech. Bude vytvořen určitý rámec pro ukončení těchto soudních sporů a administrativních procedur týkajících se Británie. Dokončena musí být také dohoda v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech včetně zachování přístupu k osobním datům z EU a Spojeného království.

Dále je potřeba zabezpečit ochranu dat a digitálního trhu Unie či zajistit vzájemné uznávání diplomů. (Euractiv, 2018)

¹³ Evropský orgán pro bankovníctví (Londýn), Evropská agentura pro léčivé přípravky (Londýn).

9. Institucionální reforma po Brexitu

Po odchodu Velké Británie z Evropské unie bude ovlivněno mnoho evropských institucí ve kterých byla země či její zástupci členem. Dohoda o Brexitu přímo uvádí, že je v zájmu Evropské unie i Velké Británie, aby se podařilo vystoupení Británie ze všech unijních institucí, orgánů a agentur a ukončení mandátů všech členů ke dni schválení dohody ze strany EU (14.11.2018). Do doby konečného vystoupení země z Unie (říjen 2019) budou instituce, orgány, subjekty a agentury schopny nadále fungovat i bez britských členů. Během přechodného období byla Velká Británie vyjmuta z členských států s institucionálními právy a právy podávat návrhy, iniciativy a žádosti.

Následující podkapitoly budou popisovat změny ve složení a rozhodování v jednotlivých institucích či orgánech, pokud byly změnou přímo ovlivněny. Uvedené poznatky a změny vycházejí z vyjednané dohody o Brexitu¹⁴, která byla zveřejněna 14. listopadu 2018 a z příslušných vyjednaných návrhů.

9.1 Evropský parlament

Významná institucionální změna se odehraje v Evropském parlamentu, kde je dle původního složení 751 členů, což je dáno čl. 14 SEU, kde je určen minimální a maximální počet europoslanců. V souladu s tímto článkem se také rozhodovalo o variantě rozdělení britských mandátů.

Počet europoslanců se dle nově sjednaného návrhu pléna z 13.6.2018, který schválila Evropská rada, sníží ze 751 členů na 705. U aktuálních 73 britských mandátů dojde ke zmrazení 46 mandátů, které budou „uschovány“ pro poslance z případných nových členských států. Zbýlých 27 mandátů bude přerozděleno mezi 14 členských států, které jsou v současném rozdělení mandátů znevýhodněny. Návrh byl sestaven tak, aby žádnému členskému státu nebyla ubrána křesla v Parlamentu.

Hlasy mezi tyto země budou rozděleny tak, aby byl naplněn princip degresivní proporcionality a aby došlo k napravení stávající nerovnosti v zastoupení a zároveň by nové rozložení mělo lépe reflektovat demografickou sílu jednotlivých zemí. Degresivní princip proporcionality uplatňuje pravidlo, kdy menší země mají méně hlasů než větší země a současně jeden poslanec z větší země zastupuje více občanů než poslanec země menší, zároveň musí také platit, že čím lidnatější stát, tím má více zástupců.

¹⁴ TF50 (2018) 55 - Draft Agreement on the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community

Tímto způsobem by tak měly být menší země zvýhodněny na úkor zemí větších, proto v rámci stávajícího návrhu získají nové mandáty i větší země. (Šlosarčík, Kasáková, 2013)

Návrh uvádí, že ke snížení počtu mandátů dojde pouze v případě, že Velká Británie opravdu vystoupí. Pokud k tomuto nedojde, a vystoupení Spojeného království nenabyde právního účinku, bude rozdělení mandátů odpovídat článku 3 rozhodnutí Evropské rady 2013/312/EU. V případě odchodu Velké Británie až 31. října, bude země nucena vyhlásit volby Evropského parlamentu počet volených členů ve volbách bude pro každou zemi stále stejný..

Jak lze vidět v tabulce 3, nové nabytí mandátů se týká 14 zemí. Nejvíce nových mandátů získá Francie a Španělsko, kteří jich získají 5 navíc ke svému současnému počtu. Francouzští zástupci si toto navýšení prosadili vzhledem k faktu, že každý z jejich poslanců zastupuje více jak 900 000 voličů, zatímco jeden poslanec např. Slovenska, Bulharska, Finska, Dánska a Irska zastupuje více jak o polovinu méně obyvatel. Na základě tohoto argumentu získalo další hlasy i Španělsko (5).

Tabulka 3 Přerozdělení mandátů v Evropském parlamentu po Brexitu

Členská země	Původní počet mandátů	Nový počet mandátů	Členská země	Původní počet mandátů	Nový počet mandátů
Belgie	21	21	Lotyšsko	8	8
Bulharsko	17	17	Litva	11	11
Česká republika	21	21	Lucembursko	6	6
Dánsko	13	14	Maďarsko	21	21
Německo	96	96	Malta	6	6
Estonsko	6	7	Nizozemsko	26	29
Irsko	11	13	Rakousko	18	19
Řecko	21	21	Polsko	51	52
Španělsko	54	59	Portugalsko	21	21
Francie	74	79	Rumunsko	32	33
Chorvatsko	11	12	Slovinsko	8	8
Itálie	73	76	Slovensko	13	14
Kypr	6	6	Finsko	13	14
			Švédsko	20	21

Zdroj: Evropský parlament, zpracování: vlastní

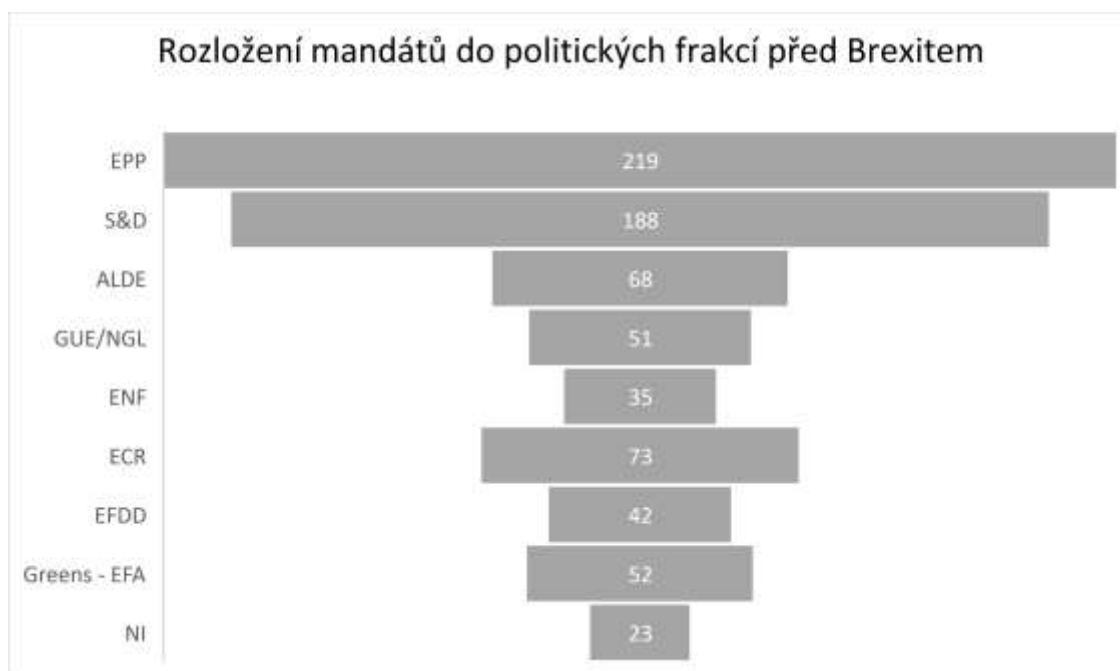
Pozn. Červenou barvou zvýrazněny země, u nichž dojde ke zvýšení mandátů

Itálie a Nizozemsko získali tři nová místa, Irsko dvě. Ostatní země – Dánsko, Estonsko, Chorvatsko, Rakousko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Finsko a Švédsko obdrží jedno místo.

Vliv Brexitu bude patrný nejen v rámci rozdělení mandátů, ale také výrazně ovlivní složení politických frakcí, ve kterých dojde ke snížení počtu poslanců právě o ty britské.

Jak lze vidět na následujících dvou grafech (3 a 4), vlivem Brexitu dojde k přesunu poslanců mezi jednotlivými frakcemi. Návrh rozložení mandátů politických frakcí vychází z provedených volebních průzkumů a slouží pro ilustraci vlivu odchodu britských poslanců. Vzhledem k stále nedokončenému Brexitu a předvolenímu období, nelze zcela vykonstruovat přesné rozložení.

Graf 3 Rozložení mandátů do politických frakcí před Brexitem

Zdroj: dbresearch.com, Zpracování: vlastní

Dle grafu 3 má v Parlamentu největší zastoupení Evropská lidová strana, která se v současné době skládá z 219 členů z 15 zemí EU, přičemž z Velké Británie jsou zde 2 poslanci. Druhou největší stranou je Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D), kteří se skládají z poslanců ze všech 28 členských států – Británie má zde 20 poslanců. Strana ALDE – Aliance liberálů a demokratů pro Evropu je třetí nejsilnější frakcí v EP, kterou tvoří 68 zástupců z 22 členských zemí, z toho je pouze 1 britský člen. Politická frakce Evropská sjednocená levice a Severská zelená levice (GUE/NGL) má před Brexitem 51 členů. Zastoupeno je zde 13 členských zemí, avšak britští poslanci nejsou zastoupeni. Evropa národů a svobody je zastoupena 34 poslanci, včetně 1 britské poslankyně. Stranu Evropských konzervativců a reformistů zastupuje v Parlamentu 73 poslanců, z toho je 20 poslanců britské národnosti. Evropa svobody a přímé demokracie je frakce tvořená 42 členy, z nichž mají největší zastoupení britští poslanci (22). Greens – EFA neboli Zelená svobodná aliance je složena ze zástupců z 16 členských států a Velkou Británií zde zastupuje 6 poslanců. Nezařazení jsou nejmenší frakcí s 23 členy (z toho 1 britský).

Graf 4 Příklad rozložení mandátů do politických frakcí po Brexitu

Zdroj: dbresearch.com, Zpracování vlastní

Na základě modelové situace v grafu 4, lze vidět, že největší ztrátu utrpí Socialisté a demokraté, kteří přijdou o 53 křesel. Evropská lidová strana přijde o 41 křesel, přesto nadále zůstává nejsilnější frakcí. Dále se ztráta 23 křesel předpokládá u Evropských konzervativců, kteří by po Brexitu měli 50 křesel, ovšem vzhledem k vysokému zastoupení britských poslanců a faktu, že v čele frakce stojí britský předseda, je pravděpodobné, že frakce zcela opustí Evropský parlament. Dále Zelení přijdou o 10 křesel a Nezařazení o 12.

Naopak některé frakce předpokládají nárůst počtu poslanců – jedná se například o Alianci liberálů a demokratů (6 poslanců), Evropská sjednocená levice (6) a frakce Evropa přímé svobody a demokracie získá 4 křesla. Novinkou by měla být nově vzniklá frakce „En Marche“, jejíž založení inicioval francouzský prezident Emmanuel Macron. Frakce by měla pojmout zbylých 55 volných mandátů a doplnit tak finální počet 705 mandátů.

Tato situace by měla trvat do okamžiku, kdy se svého mandátu ujmou noví členové Evropského parlamentu zvolení na základě voleb v květnu 2019.

9.2 Rada EU

Po Brexitu dojde v Radě EU ke změně v rozložení sil jednotlivých členských zemí. S blížícím se odchodem vyvstala otázka, která země bude mít majoritní vliv a nahradí tak Velkou Británii.

Hlasovací síla v Radě EU se obvykle měří prostřednictvím Banzhafova indexu. Banzhafův index je výkonový index, vyjadřující pravděpodobnost změny výsledku hlasování, pokud hlasovací práva nejsou rovnoměrně rozdělena mezi voliče či akcionáře. Navzdory tomuto předpokladu vychází z hypotézy, že každý volič se rozhoduje svobodně a samostatně a je zde stejná pravděpodobnost toho, že budou hlasovat pro nebo proti a mohou tak ovlivnit výsledek rozhodnutí. (Szczypińska, 2017)

Dle dostupných analýz lze předpokládat následující vývoj a rozložení sil, které bude mít rozhodující význam z hlediska institucionální a makroekonomické politiky celé Evropské unie.

Jako první se nabízí, že nejvýznamnější vliv bude mít Německo i vzhledem k významné ekonomické síle země a vlivu, kterou má země na fungování a dynamiku evropské integrace. Ve fungování Rady je ovšem důležitější tvorba koalicí a nalezení stejně silných spojenců než ekonomická síla země. V tomto se jako silnější prokázala Francie, která se dle dosud provedených hlasování prokázala daleko silnější než Německo.

Na základě analýzy hlasování jednotlivých zemí je patrné, že z nejsilnějších zemí (Německo, Francie, Itálie) to bylo právě Německo, které bylo v rámci hlasování nejčastěji přehlasováno. Konkrétně se jedná o 25 různých hlasování z celkových 969, která byla provedena od roku 2009, ve kterých Německo hlasovalo PROTI a ve všech případech bylo přehlasováno. Itálie byla ovšem přehlasována pouze 8x a Francie dokonce jen 1x. Z těchto dat vyplývá, že lepší vyjednávací pozici má v tomto případě Francie, která má nejvýhodnějšího partnera v Itálii. V případech, kdy hlasovala společně Itálie a Francie měli 99% úspěšnost prosazení jejich preferovaného výsledku. Výhodnější pozice Francie než Německa je pravděpodobně dána mírnější pozicí země a tím, že se snadněji přizpůsobují ostatním členům a je tedy mnohem jednodušší s nimi uzavřít partnerství než například s Německem, které si stojí tvrdě za svými postoji a nebojí se je prosazovat. Z analýz koaličního procesu v Radě také vyplývá, že mnohem větší potenciál k vytvoření společného partnerství mají země, které mají společné postoje týkající se integrace EU, což jsou právě Itálie a Francie, případně Španělsko. Vliv Brexitu je také

patrný ve změně procentuálního podílu obyvatel členských států na celkovém počtu obyvatel, čímž dojde k vytvoření jiných variant ve tvorbě koalicí.

Důležitou procedurou v Radě je také tvorba blokovací menšiny prostřednictvím, které lze také ovlivňovat hlasování, a i v tomto případě dojde po Brexitu ke změnám. Pro vytvoření blokovací menšiny je potřeba, aby proti hlasovaly členské země, které budou reprezentovat minimálně 35 % populace Evropské unie. Do doby, než se Britové rozhodli pro vystoupení z EU, měla obvykle Velká Británie podstatnou roli ve vytváření blokovací menšiny.

V době, kdy Velká Británie tvořila plnohodnotného člena EU, stačilo pro vytvoření blokační menšiny, aby proti hlasovaly alespoň dva velké členské státy a pak už stačilo připojení států s menším vlivem. To bylo výhodné zejména pro menší země, které se spojily se silnější zemí a vznikl tak větší prostor pro vyjednávání.

Po Brexitu se zdají, v případě blokovací menšiny, jako nejpravděpodobnější dva scénáře. Tím prvním je vytvoření německo-francouzského spojení vzhledem k jejich velikosti. Ke zlepšení pozice dojde například v případě Itálie, která se stane třetím největším členským státem a bude mít tak větší prostor. Ovšem nezdá se pravděpodobné, že by Itálie vytvořila dostatečnou protiváhu proti německo-francouzskému spojení, vzhledem k tomu, že byla v posledních letech stabilním partnerem Francie.

Druhý scénář by mohl vypadat, tak že hlavní postavení ve vytvoření blokovací menšiny bude mít Francie, jako významný partner Itálie a Španělska. Právě tato partnerství by mohla mít významný vliv na ztrátu vlivu Německa. Pro menší členské země by tak vznikly v podstatě dvě možnosti, a to buď následovat Francii nebo Německo.

Jednou z možností by také mohlo být spojení zemí Beneluxu a Visegrádské čtyřky, vzhledem k jejich počtu. Ovšem pravděpodobně k tomu nedojde s ohledem na odlišné směřování jejich politiky. (Europeum, 2017)

9.3 Evropská komise

Evropská komise bude ze všech 3 institucí z tzv. institucionálního trojúhelníku nejméně ovlivněna.

Dohoda o Brexitu uvádí, že během přechodného období se ve výjimečných případech, obvykle na pozvání, mohou někteří britští experti účastnit zasedání expertních skupin v rámci Komise, ovšem nemají nárok účastnit se hlasování. Jedná se o zasedání během přechodného období, u kterých je účast těchto členů žádoucí. Konkrétně jsou to případy, které se přímo dotýkají fyzických nebo právnických osob se sídlem ve Spojeném

království či případy, u kterých je nezbytná přítomnost britských členů vzhledem k zájmům Unie (provádění právních předpisů během přechodného období). Po Brexitu budou všichni britští občané nuceni opustit všechny posty, které dosud v Komisi vykonávali, včetně britského komisaře Juliana Kinga, který má na starost otázky bezpečnostní unie.

9.4 Evropská rada

Změny v Evropské radě se budou týkat pouze změny počtu členů, kterých bude 27. Rozhodování a procedury však změnou neprojdou.

9.5 Ostatní instituce

Většina institucí, ve kterých jsou v současné době nějací britští členové, bude změnou postížena pouze do té úrovně, že o tyto členy přijdou a budou tak fungovat ve sníženém počtu.

Evropská centrální banka

Vzhledem k faktu, že Velká Británie nikdy nebyla členem eurozóny, nebude ECB Brexitem nijak výrazně ovlivněna.

Během přechodného období, dle článku 128, již není Bank of England považována za součást Evropského systému centrálních bank, se kterou ECB pravidelně komunikuje. ECB je také osvobozena od povinnosti schvalování různých forem licencí, povolení od bank ze strany Spojeného království, které jsou nutné pro jejich fungování. Zároveň bude ECB navrácen veškerý majetek a aktiva, která jsou držena na území Británie.

Evropská investiční banka

V Evropské investiční bance dojde ke změně ve správní radě, která přijde o britského zástupce a bude zde 27 členů. Brexit postihne také britské akcionáře EIB, kteří budou odebráni ze seznamu akcionářů. EIB, stejně jako Evropská centrální banka, již není povinna prověřovat žádosti na získání licencí či povolení, které přicházejí ze strany britských subjektů.

10. Ekonomický dopad Brexitu

Ještě před odchodem Velké Británie a finálním dokončením dohody o vystoupení jsou již patrné významné dopady na ekonomiku nejen britskou, ekonomiku členských států, ale také na unijní ekonomiku. Právě na dopady Brexitu se zaměřuje následující kapitola.

10.1 Ekonomický vývoj unijní ekonomiky

Vývoj ekonomiky na území Evropské unie se bude vyvíjet v závislosti na formě vystoupení. V současné době (únor 2019) nelze zcela předpovědět, jaký bude mít Brexit vliv na ekonomiku, vzhledem k nejasnostem o formě vystoupení. Každá forma přináší odlišná rizika a faktory, které by mohly ekonomiku případně ovlivnit. Obecně se uvádí, že Brexit by měl mít největší dopad především na ekonomiku britskou, ovšem vliv bude patrný i ve vývoji unijní ekonomiky. Lubor Lacina z Mendelova evropského centra (2018) uvádí, že změny jsou nevyhnutelné, ovšem bude těžké odlišit, zda jsou změny způsobeny Brexitem, či se bude jednat o již probíhající změny v globální ekonomice. Nejasnosti ve vyjednávání a nemožnost předvídat reakci trhu na další události, jsou pravděpodobně právě tím faktorem, který by měl mít na ekonomiku největší vliv. Tyto změny, by měly být, jak uvádí hlavní ekonom Deloitte David Marek (2019), vyrovnány poklesem libry, ke kterému došlo bezprostředně po referendu. V důsledku poklesu libry tak dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti v exportu.

Významnou roli hraje tzv. Index strachu, uplatňovaný v případě analýzy reakce trhu s akciemi, který po referendu stoupl o více jak 4 % a vyšplhal se tak na 25 % (což je 5 % nad obvyklou hranicí). Nejistota na finančních trzích povede k prohlubování jejich nestability. Ovlivněny budou také dlouhodobé výdaje a investiční aktivita. Zde záleží na tom, jak na tuto situaci zareagují centrální banky.

Dle vyjádření Michala Macháčka z Mensy České republiky (2018), je velmi důležité, jak se v současné situaci zachová Evropská unie ve vztahu k Velké Británii. Zda se bude snažit posílit ekonomickou stabilitu, nebo zda se bude snažit vytvořit „odstrašující příklad“ tak, aby to odradilo další členské země od odchodu z unie.

V návaznosti na nejrůznější analýzy, které se zabývají ekonomickými dopady na unijní ekonomiku, vyplývá jasný fakt, a to že Brexitem bude ohrožen vývoj HDP na obyvatele, u kterého by mělo dojít k 0,1 % až 0,4 % ztrátě oproti vývoji, který by teoreticky nebyl ohrožen brexitovým vyjednáváním. Co se týká podílu unijního HDP na

celosvětovém HDP dojde k poklesu ze současných 7 % na 6,1 %. K největšímu propadu HDP dojde pochopitelně ve Velké Británii a Irsku.

Vývoj HDP v jednotlivých zemích je závislý na typu analýzy, a na tom, zda počítá s optimistickou či pesimistickou variantou. Obecně by ale Brexitem měly být postiženy nejvíce země jako Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko či Španělsko. Jedná se v podstatě o země, které jsou geograficky blízké Velké Británii a mohly tak ze své polohy těžit v rámci obchodní výměny.

Ekonomický růst unijní ekonomiky zaznamenal ihned po referendu propad, který se ovšem po druhém kvartálu roku 2017 podařilo opět nastartovat a dochází tak postupnému nárůstu na více jak 2 %.

10.2 Rozpočet EU

Jednou z nejpodstatnějších oblastí, která bude Brexitem ovlivněna, je výše rozpočtu unie, který bude snížen právě o příspěvky Británie. Dle dostupných údajů by se mělo jednat o více jak 12 miliard eur, přičemž příspěvek je každoročně snižován o částku Britského rabatu. Jak je vidět z tabulky 4, britský příspěvek do rozpočtu je cca 12 759 milionů eur, což činí 4. nejvyšší příspěvek.

Tabulka 4 Příspěvky do unijního rozpočtu pro rok 2016 (v mil. eur)

Členská země	Roční příspěvek do rozpočtu EU	Členská země	Roční příspěvek do rozpočtu EU	Členská země	Roční příspěvek do rozpočtu EU
Belgie	3 610	Francie	19 476	Nizozemsko	4 343
Bulharsko	382	Chorvatsko	390	Rakousko	2 762
Česká republika	1 361	Itálie	13 939	Polsko	3 553
Dánsko	307	Kypr	151	Portugalsko	1 587
Německo	23 273	Lotyšsko	218	Rumunsko	1 374
Estonsko	182	Litva	319	Slovinsko	339
Irsko	252	Lucembursko	311	Slovensko	646
Řecko	1 509	Maďarsko	924	Finsko	1 828
Španělsko	9 563	Malta	80	Švédsko	3 312
				Velká Británie	12 759

Zdroj: Evropský parlament, zpracování: vlastní

Dle ekonomů České Spořitelny by neměl být výpadek britských příspěvků tak fatální, s ohledem na velikost rozpočtového rámce¹⁵, který se nyní pohybuje na částce okolo tisíce miliard, tudíž by výpadek 90 miliard eur neměl být takový problém. Vzhledem k tomu, že jednotlivé položky unijního rozpočtu mají své rozpočtové určení, bude nutné počítat s výpadkem britských příspěvků, protože tak pravděpodobně dojde ke snížení v jednotlivých podporovaných oblastech.

Úbytek v rozpočtu by měl být nahrazen zvýšením příspěvků jednotlivých členských států. Dle návrhu Evropské komise se také počítá se zavedením nových vlastních příjmů - konsolidovaného základu daně z příjmu právnických osob, dále příjmy z obchodování z emisemi a z poplatků za nerecyklovaný odpad z plastových obalů. Dle odhadů ekonomů České spořitelny by mělo dojít k úbytku v rozpočtu o přibližně 12 %.

¹⁵ Rozpočtový rámec EU se připravuje na sedmileté období.

Praktický dopad sníženého rozpočtu bude dle Lenky Plašilové (Euractiv, 2018) patrný i v rámci snížení spolufinancování EU z 85 % na 50-70 %.

Theresa Mayová v rámci rozvodové smlouvy slíbila, že by výpadek britských příspěvků neměl vést k navýšení příspěvku ostatních členských zemí. Zároveň vyjádřila závazek Velké Británie k plnění svých rozpočtových závazků až do konce přechodného období. S odchodem dojde ke zrušení britského rabatu na kterém se podílejí všechny členské státy.

Komisař pro rozpočet Günther Oettinger (2019) uvádí, že „do doby ukončení přechodného období bude mít - v případě spořádaného Brexitu - Británie vzhledem k rozpočtu stejná práva a závazky jako členské státy. Tato dohoda zohledňuje, že s podobou víceletého rozpočtu do konce roku 2020 Británie v roce 2013 jako členská země EU také souhlasila. Tvrdý Brexit by tak měl významné finanční dopady na unijní peníze. V roce 2019 by chyběla velká suma, a ještě větší v roce 2020“.

Otázkou zůstává, jakým způsobem bude mít toto snížení vliv na jednotlivé podporované oblasti. Komise uvažuje například o zavedení systému, kdy by měly Strukturální fondy sloužit jen méně rozvinutým zemím, zároveň by měla být zastavena podpora z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu pro země, které jsou považovány za vyspělé. Podle lídrů EU se jako nejpravděpodobnější jeví snížení dotací v oblasti zemědělství, kde by mělo dojít k omezení až o 30 %, což by přineslo úsporu vyšší než 120 miliard eur.

Jean Claude Juncker (2018) také uvádí, že bude potřeba navýšit celkovou částku unijního rozpočtu na více než 1 % HDP v rámci zemí EU. Sebastian Kurz (2018) naopak uvedl, že řešením by mohlo být snížení příspěvků pro země, které jsou v současné době čistými příjemci, mezi které patří např. Polsko, Rumunsko, Řecko nebo také Česká republika. S tímto rozhodnutím však nejsou ztotožnění lídři Visegrádské čtyřky.

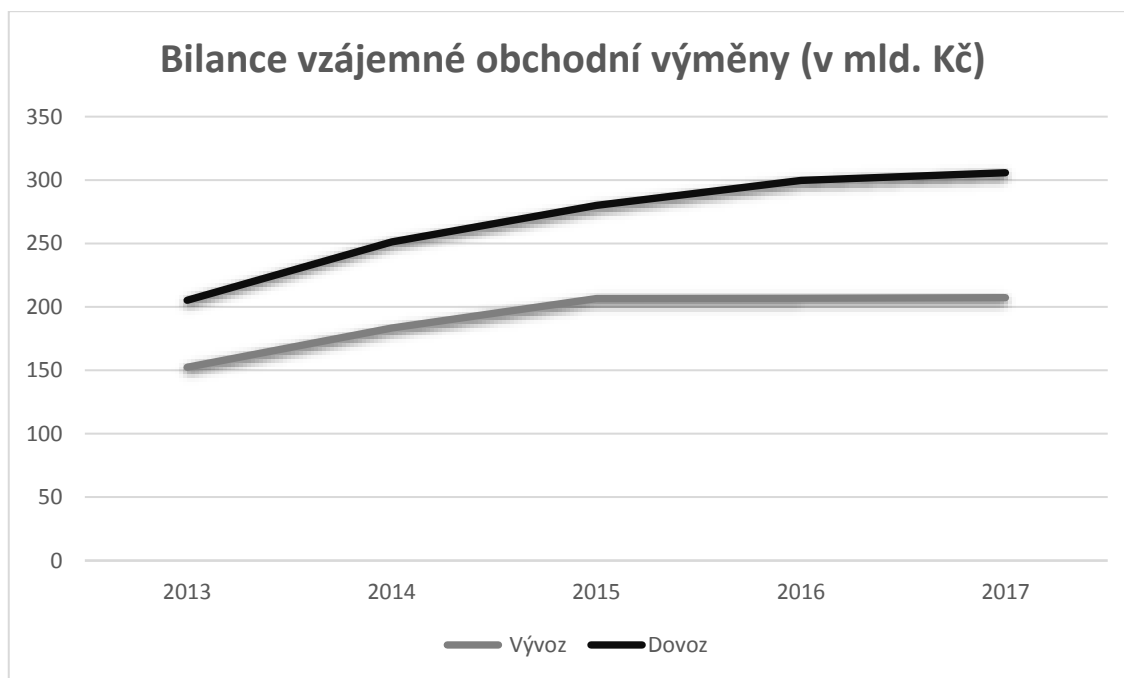
Součástí dohody o vystoupení je takzvaný rozvodový účet, který slouží k pokrytí finančních závazků do ukončení přechodného období. Dle dostupných informací by mělo být finanční vyrovnání ve výši okolo 40 miliard eur. Plnění finančního vyrovnání je ovšem závislé na finálním schválení dohody o vystoupení britským parlamentem, které se v posledním období zdá jako velmi problematické. Výše vyrovnání byla vypočtena na základě ušlých příjmů unijního rozpočtu, zároveň ale reflektuje i britské požadavky, nároky na příspěvky z evropských fondů, či podíl Británie na aktivech EU. (Byznysnoviny.cz, 2017)

10.3 Dopad na ekonomiku ČR

Česká republika bude Brexitem také dotčena a v rámci této podkapitoly je analyzován vliv na českou ekonomiku.

Dle analýz, které se dlouhodobě zabývají dopady na českou ekonomiku, by mělo dojít ke snížení českého HDP o 1,1 %, což v českých podmínkách znamená částku okolo 55 miliard korun. David Navrátil z České spořitelny (2018), uvádí, že v rámci analýz dopadů na českou ekonomiku je důležité sledovat hlavně vývoz do Velké Británie. Velká Británie je pro Českou republiku 4. nejdůležitějším územím v rámci exportu, zároveň je druhým nejefektivnějším vývozním teritoriem, hned po Německu. Jak lze vidět v grafu 5, v rámci vzájemné obchodní výměny mezi Českou republikou a Velkou Británií dochází od roku 2013 k nárůstu, ačkoliv od roku 2016, kdy proběhlo referendum, nedochází k tak vysokému nárůstu jako tomu bylo v minulých letech. Tato situace je způsobena především nestálostí trhů, která je způsobena vyjednávacími procesy o vystoupení.

Graf 5 Bilance vzájemné obchodní výměny (v mld. Kč)

Zdroj: Bussinesinfo.cz, zpracování: vlastní

Mezi produkty, které se nejvíce vyvážejí na britský trh patří motorová vozidla, traktory a další vozidla. Vývoz těchto artiklů činil v roce 2017 66 milionu korun. Dále se vyvážejí elektronické přístroje na reprodukci zvuku či TV obrazu, kde došlo ve srovnání s roky 2016 a 2017 k poklesu o 8,7 % a jejichž vývoz do Británie představuje 62 % z celkového vývozu. K největšímu poklesu vývozu došlo v odvětví hraček a sportovních potřeb – zde byl zaznamenán pokles o 14 %. Ve výsledku by však mělo dojít k celkovému poklesu vývozu až o 20 %.

Dlouhodobě by se měl Brexit nejvíce dotknout průmyslu, hlavně automobilového a strojího. Ovšem díky vysoké konkurenceschopnosti automobilového průmyslu by měl být schopen se s těmito následky vyrovnat lépe než ostatní odvětví.

S ohledem na dovozní náročnost české ekonomiky se předpokládá, že vlivem Brexitu a s tím souvisejícím poklesem britské poptávky po českém zboží, dojde k poklesu české ekonomiky (resp. HDP) o přibližně 0,6 %, a to jen vlivem poklesu vývozu.

Ekonom Lukáš Kovanda (2018) uvádí, že jediným závažným dopadem Brexitu by mělo být snížení vývozu na britské území a přesun na žebříčku důležitých odbytišť, zároveň ale nepředpokládá, že by Česká republika úplně upustila od dovozu do Británie.

Vzhledem k faktu, že po vystoupení z Evropské unie bude Velká Británie považována za třetí zemi¹⁶, budou na dovoz uvalena cla. Firmy tak budou muset kalkulovat s vyššími výdaji. Další náklady, které s tím souvisí, jsou například nové licence, či certifikace, jak uvádí Jiří Polanský, analytik České Spořitelny. Bude zde velmi záležet i na tom, v jaké výši budou stanoveny daně ze strany Británie.

Pokud dojde k nastavení tzv. divokého Brexitu, budou dopady mnohem větší, než pokud by došlo k vystoupení dohodou. V případě této varianty by tak došlo k poklesu vývozu až o 16 % a k poklesu dovozu o 5 %. Takto prudký pokles bude pravděpodobně způsoben již zmíněnými cly, či změnou v daňovém určení. S poklesem vývozu dojde k oslabení výkonu ekonomiky a tím dojde nejen k ovlivnění HDP, ale také k poklesu počtu pracovních míst a s tím spojená zvýšená nezaměstnanost. Ve výsledku by v ČR mělo dojít k úbytku o 50 tisíc pracovních míst. Překážky se objeví také v rámci firem, které mají například dceřiné společnosti či divize na území Británie, které tak budou muset počítat se zvýšením personálních nákladů v případě žádání o vízum či pracovní povolení. (Idnes.cz, 2018).

¹⁶ Zde záleží na dohodnutých obchodních dohodách mezi EU a VB.

Česká hospodářská komora však nepředpokládá, že by vliv Brexitu měl nějaký výrazný dlouhodobý dopad na vývoj HDP, nezaměstnanosti či inflace v zemi. Dopady, které se objeví, by měly být jen krátkodobé a postupem času by se měly vynulovat.

Dle ekonoma České Spořitelny Davida Navrátila (2018) bude mít na českou ekonomiku větší vliv snížení příspěvků z kohezních fondů, které by mělo nastat v důsledku ztráty britských příspěvků do rozpočtu než přímo Brexit jako takový.

11. Analýza sekundární legislativy během a po Brexitu

Obsahem této kapitoly je analýza již schválených sekundárních legislativních aktů v rámci Rady EU za období 2014-2018, které byly schvalovány řádným legislativním postupem. U příslušných aktů je zkoumáno, jaké byly výsledky hlasování a jakou roli v nich sehrála Velká Británie.

Jednou z možností analýzy, která by prakticky nastínila vliv VB při hlasování v EU, byla analýza konkrétního legislativního aktu – Návrh opravného rozpočtu č. 6 k souhrnnému rozpočtu na rok 2017: snížení prostředků na platby a na závazky v souladu s aktualizovanými prognózami výdajů a aktualizací příjmů (vlastní zdroje a pokuty) přijetí postojem Rady. Zde měl být popsán průběh hlasování v Evropském parlamentu a v Radě EU a následně namodelována situace v případě schvalování totožného aktu po vystoupení Velké Británie.

V rámci schvalovací procedury se tento legislativní akt schvaloval nejprve v Parlamentu. Zde pro návrh hlasovalo 446 poslanců, proti bylo 184 poslanců a 60 poslanců se hlasování zdrželo. Rada EU návrh přijala na základě hlasů pro u všech 28 členských států (včetně Velké Británie).

Následný model hlasování ovšem nebylo možné provést, vzhledem k nedostupnosti dat o hlasování v rámci konkrétních politických frakcí v Evropském parlamentu. Na základě těchto holých primárních dat nebylo možno zjistit pozici britských poslanců. Další faktor, který také komplikuje danou analýzu jsou blížící se volby do Evropského parlamentu, u kterých není znám výsledek vítězných stran a jejich následné rozložení v případném „pobrexitovém“ uspořádání. V případě provedení modelu by se tak jednalo o pouhý, ničím nepodložený subjektivní odhad, který by pravděpodobně nepřinesl žádnou vypovídací hodnotu.

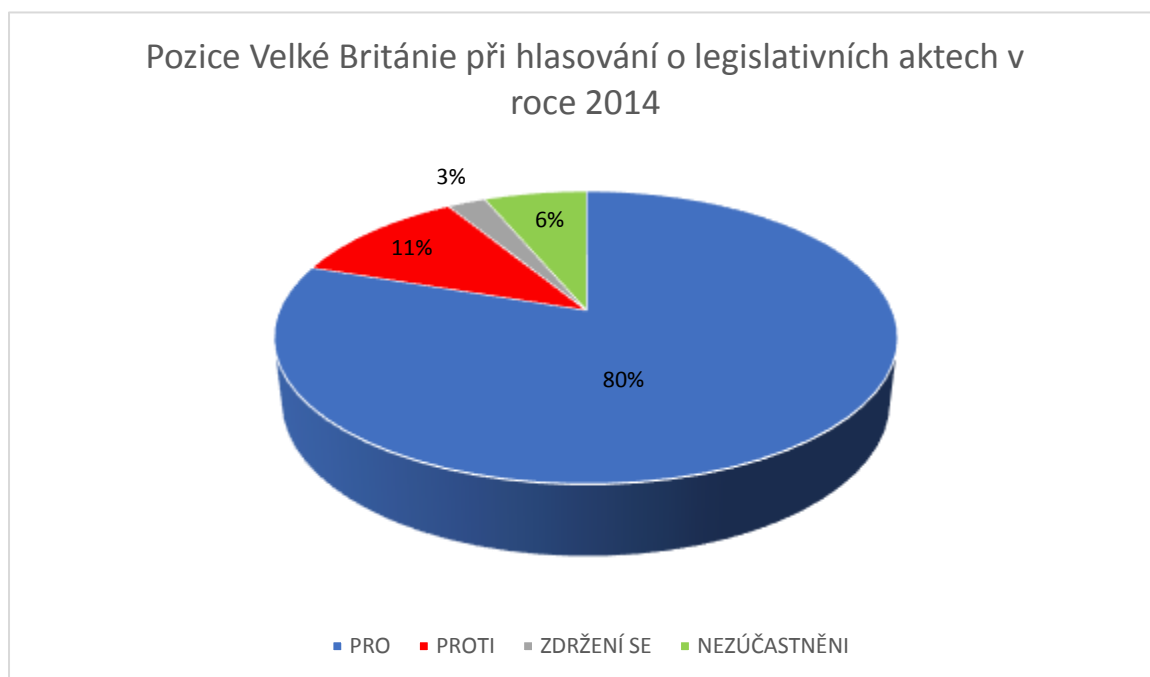
Další možností vedoucí k praktické ukázce vlivu VB při hlasování byla analýza dokumentů¹⁷, které byly přijaty za posledních 5 let (2014-2018) a byly schvalovány řádným legislativním postupem. U těchto dokumentů je zkoumáno, jakým způsobem probíhalo hlasování v Radě EU – kolik zemí bylo pro a proti, případně kdo se zdržel hlasování či se hlasování vůbec nezúčastnil. Primárně je zde analyzována pozice Velké Británie.

¹⁷ Analyzovány jsou ty dokumenty, u kterých byly dostupné informace o průběhu hlasování.

11. 1 Rok 2014

V roce 2014 se prostřednictvím řádného legislativního postupu schvalovalo 126 právních předpisů. V tomto roce se v Radě EU hlasovalo ještě na základě principu, kdy jednotlivé státy mají přidělený počet hlasů, a pro přijetí návrhu je tedy potřeba, aby návrh získal minimálně 260 z 352 přidělených hlasů.

Graf 6 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2014

Zdroj: *Eur-lex.europa.eu*, zpracování: vlastní

Jak lze vidět v grafu 6, tak v rámci analýzy hlasování bylo zjištěno, že v roce 2014 hlasovala Velká Británie ve prospěch návrhu ve 101 případech, což činí 80 % ze všech přijatých návrhů. Z případů, kdy VB hlasovala pro návrh se jednalo o 55 návrhů nařízení, 39 návrhů směrnice a 10 návrhů rozhodnutí.

Naopak PROTI hlasovala Velká Británie pouze v 11 % případů, konkrétně se jedná o 14 případů. U 11 přijatých právních předpisů návrh vetovala pouze Velká Británie. V 90 % případů vetovala výhradně nařízení, pouze jednou byla proti při přijímání směrnice o opatřeních usnadňujících výkon práv udělených pracovníkům v souvislosti s jejich volným pohybem (2014/54/EU). Ve 2 případech návrh vetovala společně s 1 další zemí, konkrétně se jedná o Dánsko nebo Nizozemsko. V jednom případě byla VB proti společně s Holandskem i Dánskem. Největší blokovácí menšina byla vytvořena v případě přijímání návrhu nařízení, kterým se upravují odměny a důchody úředníků a ostatních zaměstnanců Evropské unie, kdy proti návrhu bylo

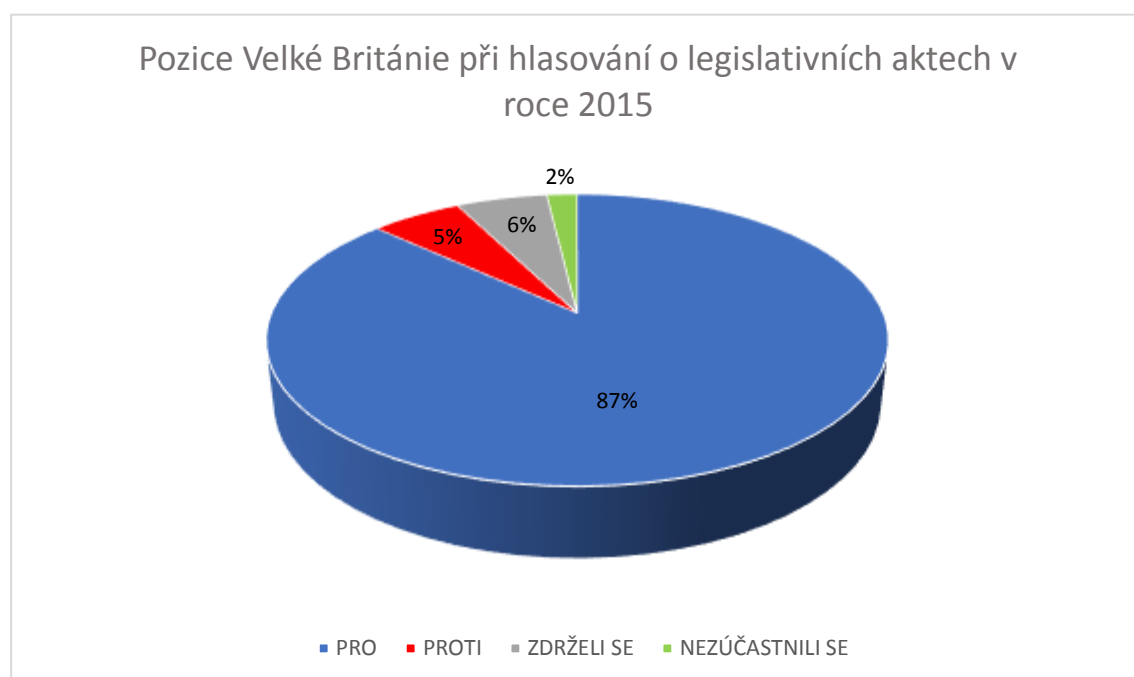
společně s Velkou Británií dalších 6 zemí – Rakousko, Nizozemsko, Maďarsko, Kypr, Řecko a Dánsko. Návrh se ovšem nepodařilo blokovat, vzhledem k tomu, že těchto 7 států mělo dohromady jen 87 hlasů. Hlasování se Británie zdržela 3x a nezúčastnila se 8 hlasování.

Provedená analýza prokázala, že se Velká Británie snažila ovlivnit výsledek hlasování jen ve 14 případech. Ve všech případech, kdy byla země proti, hlasovalo proti také Nizozemsko. Zde by se dalo předpokládat, že by Velká Británie s Holandskem mohli vytvářet partnerství za účelem vytvoření blokovací menšiny.

11.2 Rok 2015

V roce 2015 bylo přijato 53 právních aktů. Od příslušného roku se již hlasuje na základě současného principu hlasování podle procenta populace dané země. Pro návrh hlasovali britští zástupci v 46 případech, což dle grafu 7 činí 87 % ze všech schválených právních aktů.

Graf 7 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2015

Zdroj: eur-lex.europa.eu, Zpracování: vlastní

Analýzou bylo zjištěno, že se v 35 případech jednalo o nařízení. Dále byli zástupci země PRO při 17 hlasování o návrhu směrnice a při hlasování o 1 návrhu rozhodnutí.

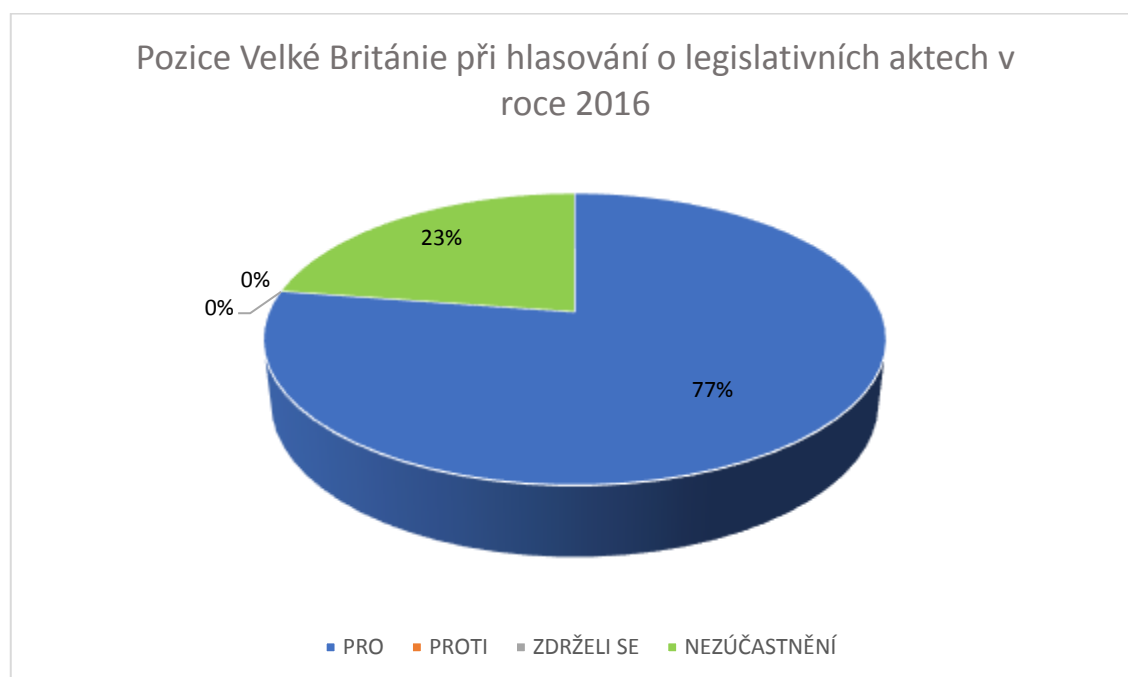
PROTI bylo hlasováno jen 3x. Jednalo se o 3 návrhy nařízení, které se týkaly například statutu Soudního dvora (2015/2422) či zavedení systému eCall využívající linku 112 (2015/758). Oba tyto legislativní akty byly vetovány výhradně Velkou Británií.

Pouze v případě návrhu nařízení o evropské statistice (2015/759) byl návrh vetován Velkou Británií společně s Rakouskem. Z celkových 53 hlasování, při kterých došlo k přijetí projednávaného návrhu, se Velká Británie 3x zdržela hlasování, a to jako jediná z 28 zemí. Jednou se hlasování nezúčastnili.

11.3 Rok 2016

Rok 2016 je rokem, kdy se ve Velké Británii konalo referendum o odchodu z Evropské unie. I v tomto roce se Velká Británie účastnila hlasování v Radě EU. Ovšem lze zde spatřovat narůstající trend absencí při hlasování, oproti roku 2015. Tento fakt lze vysvětlit na základě snižující se účasti VB v unijních institucích. V analyzovaném roce bylo úspěšně schváleno 31 návrhů legislativy. U 24 z nich bylo hlasováno PRO. Z toho se v 16 případech jednalo o nařízení, dále to byla 6x směrnice a 2x rozhodnutí.

Graf 8 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2016

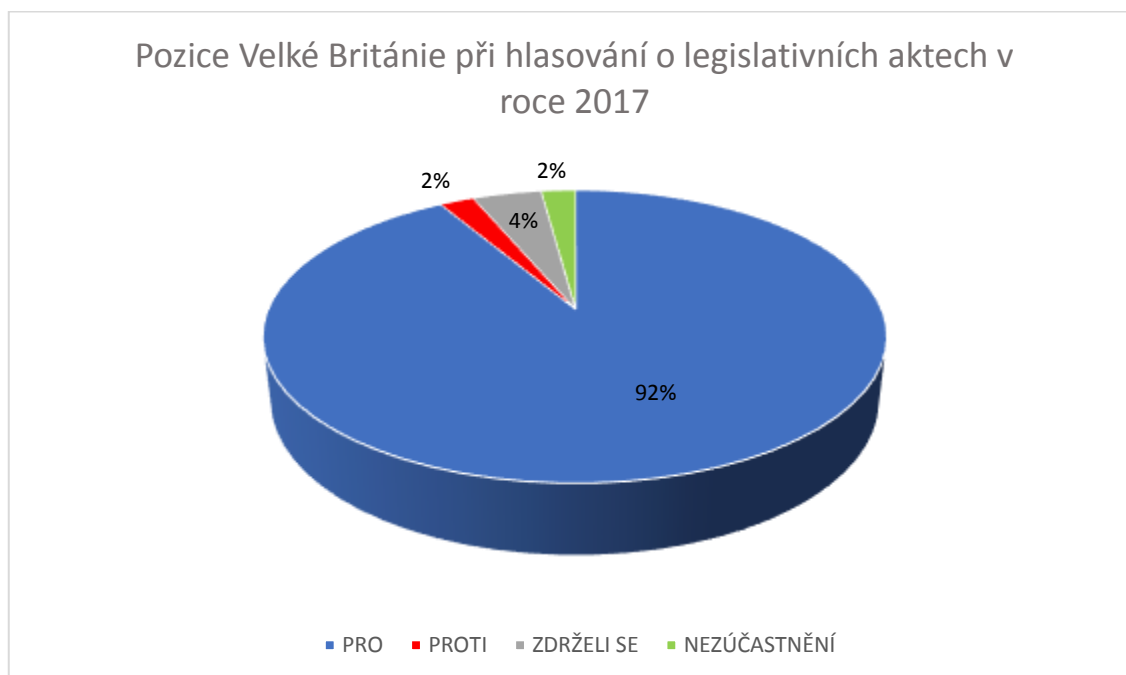
Zdroj: *eur-lex.europa.eu*, Zpracování: vlastní

V grafu 8 lze vidět, že situace, kdy by země s návrhem nesouhlasila nenastala ani jednou. Pozice „abstain“ neboli zdržení se hlasování nebylo v rámci analyzovaného roku využito také ani jednou. Hlasování se britští zástupci neúčastnili 7x. Ve všech těchto případech se hlasování neúčastnily více jak 2 země.

11.4 Rok 2017

V průběhu následujícího roku 2017 proběhlo 47 úspěšně přijatých hlasování. Velká Británie ve většině případů, konkrétně ve 43, hlasovala ve prospěch návrhu. Stejně jako v předchozích letech, byla většina návrhů kdy země hlasovala PRO ve formě nařízení, kterých bylo 31 z celkových 43. Poprvé z analyzovaného období, však převažovaly rozhodnutí nad směrnici, které byly v tomto roce pouze 4.

Graf 9 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2017

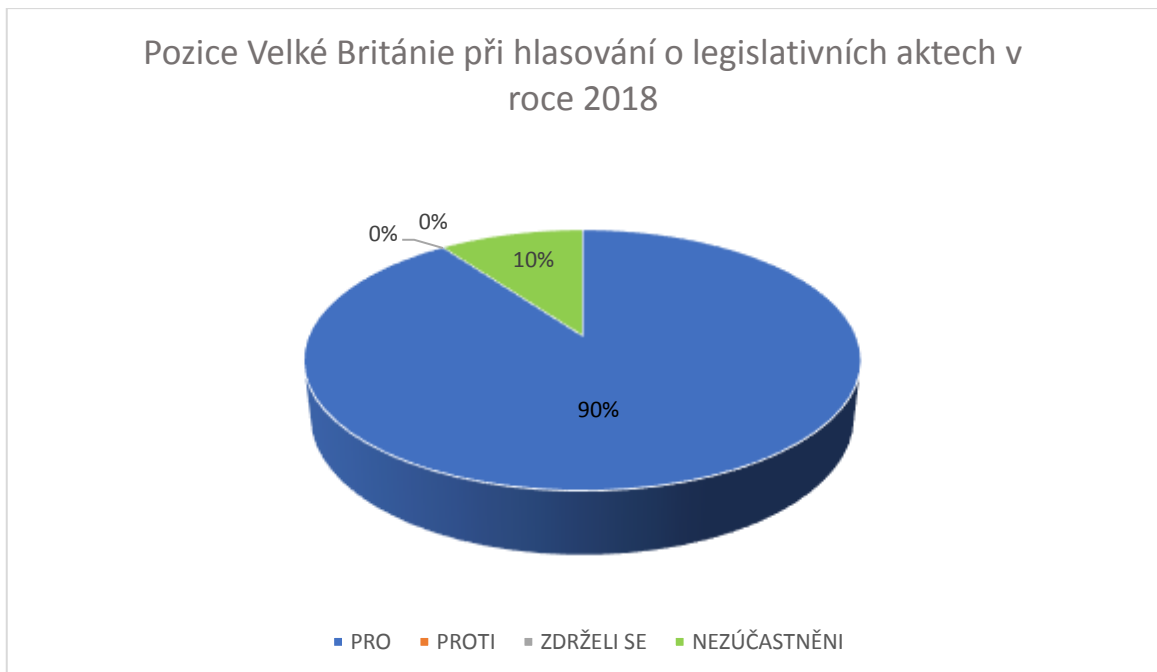
Zdroj: eur-lex.europa.eu, Zpracování: vlastní

Jak ukazuje graf 9, tak hlasováno PROTI bylo jen ve 2 % návrhů. Z celkového počtu je to pouze 1 návrh, u kterého Británie návrh negovala. Konkrétně se jednalo o nařízení, kterým se zřizuje rámec pro poskytování přístavních služeb a stanovují se společná pravidla pro finanční transparentnost přístavů (2017/352). Jedná se o text, který má vysokou důležitost pro Evropský hospodářský prostor (EHP) a zároveň zde Velká Británie hlasovala jako jediná země PROTI. Jako jediná země se 2x zdržela hlasování a jako nezúčastnění byla registrována pouze jednou.

11.5 Rok 2018

Posledním analyzovaným rokem v rámci vybraného období byl rok 2018. V tomto roce bylo přijato nejméně právních aktů – konkrétně 30. Z celkového počtu právních aktů hlasovala Velká Británie ve prospěch návrhu v 90 % případů. PROTI návrhu nebylo hlasováno ani v jednom z případů. Pozice „ABSTAIN“ také nebylo využito a neúčast na jednání byla zaznamenána u 3 hlasování - viz graf 10. Patrná snižující se snaha o ovlivňování návrhů je pravděpodobně způsobena, mimo jiné, také blížícím se termínem odchodu země z Unie, a proto už země zřejmě neměla potřebu návrhy vetovat a ovlivňovat hlasování.

Graf 10 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2018

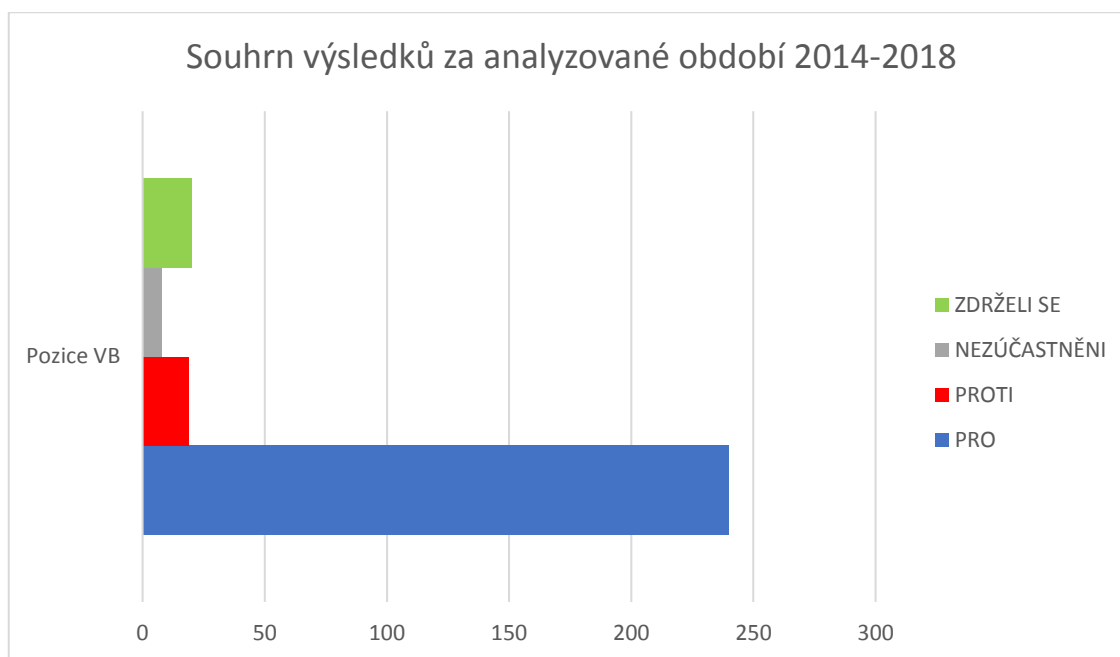

Zdroj: eur-lex.europa.eu, Zpracování: vlastní

11. 6 Shrnutí

Pokud shrneme všechny výsledky v rámci sledovaného období a provedeme souhrnnou analýzu pozice Velké Británie při hlasování v Radě EU, zjistíme následující výsledky. Celkem bylo analyzováno 288 právních předpisů, které byly přijímány na základě řádného legislativního postupu.

Graf 11 Souhrn výsledků za analyzované období 2014-2018

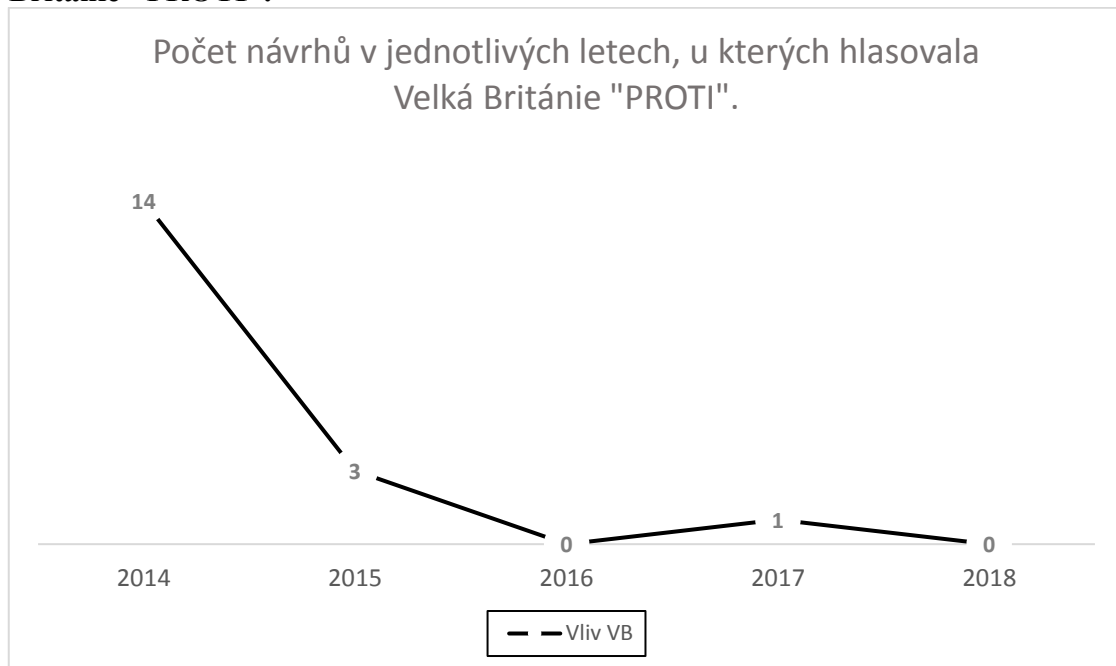

Zdroj: eur-lex.europa.eu, Zpracování: vlastní

Jak uvádí graf 11, nejčastější pozice kterou země za sledované období zaujala je pozice PRO v rámci které došlo k podpoření návrhu. V 19 případech země s návrhem nesouhlasila a snažila se tak návrh blokovat prostřednictvím hlasování ve formě PROTI. V necelých 7 % z celkového počtu hlasování se země vůbec nezúčastnila a 8x využila možnosti se hlasování zdržet. Jak je patrné z uvedených výsledků, pozice země v posledních 5 letech nebyla příliš významná, přestože má jako země 3. nejvyšší podíl na populaci a tím pádem má i velkou možnost ovlivňovat předložené návrhy například prostřednictvím vytvoření tzv. blokovácí menšiny. Vzhledem ke zjištěným datům tomu tak ale nebylo. Výsledky pravděpodobně vycházejí z ovlivnění brexitovým vyjednáváním, kdy od roku 2016 země mnohem méně negovala návrhy legislativy.

Největší vliv země na hlasování lze spatřit v letech 2014 a 2015. V roce 2014 země negovala návrh celkem 14x, což činí nejvyšší počet za celé sledované období. V roce 2015 to bylo pouze 3x (viz graf 12).

Graf 12 Počet návrhů v jednotlivých letech (2014-2018), u kterých hlasovala Velká Británie "PROTI".

Zdroj: eur-lex-europa.com, zpracování: vlastní

V roce 2016 se objevily jen 4 případy, kdy některá členská země hlasovala proti a ani v jednom případě tak nehlasovala Velká Británie. V roce 2017 došlo k mírnému nárůstu negovaných návrhů, kterých bylo 9 – tento fakt souvisí také s nárůstem celkového počtu schvalované legislativy ve srovnání s předchozím rokem. V těchto negovaných návrzích se země rozhodla hlasovat proti jen 1x. V posledním analyzovaném roce je možno spatřovat 0 % podíl na hlasování proti, vzhledem k faktu, že zde nebyl jediný návrh, se kterým by země nesouhlasila.

Ve sledovaném období lze sledovat snižující se podíl Velké Británie na hlasování formou proti, tj. počet případů, kdy právě Velká Británie hlasovala tímto způsobem z celkového počtu hlasování, kde alespoň jeden z členských států s návrhem nesouhlasil.

12. Závěr

Hlavním cílem předkládané diplomové práce byl popis legislativního procesu v EU během a po Brexitu a jeho vliv na fungování unijních institucí.

V práci byla provedena analýza změn v jednotlivých institucích Evropské unie, v nichž byla Velká Británie členem a budou tak ovlivněny jejich případným odchodem. Analýzou bylo zjištěno, že výrazně bude ovlivněn Evropský parlament, ve kterém dojde k úbytku počtu mandátů. Ze současných 73 britských mandátů dojde u 46 z nich ke zmrazení a uschování pro případné nově přistupující státy. Zbylé mandáty budou rozděleny mezi současné členské státy tak, aby došlo k naplnění principu proporcionality a mělo by tak dojít ke zvýhodnění států, které byly současným systémem znevýhodněny.

Další analýzou bylo zjištěno, že zřejmě nejvýrazněji bude ovlivněna Rada EU. Dále bylo zjištěno, že by to mělo být právě hlasování, kde dojde k nejvýznamnější změně prostřednictvím přeskupení vlivu mezi konkrétní členské státy. Posílený vliv některých zemí povede ke změně ve tvorbě koalicí, které budou mít následně výrazný vliv při rozhodování o klíčových tématech. Velká Británie byla důležitým členem především ve tvorbě blokovacích menšin. Země byla partnerem při blokaci návrhů například s Nizozemskem, jako samotná země však přílišný vliv na schvalování návrhů neměla. Další instituce budou Brexitem ovlivněny jen prostřednictvím snížení počtu členů.

Za účelem dosažení cíle práce si autorka položila výzkumnou otázku: Jak ovlivní výpadek britského mandátu průběh hlasování v Radě EU? Pro zodpovězení této otázky byla provedena analýza schválených legislativních aktů, které byly schváleny od roku 2014 do roku 2018 a které byly schvalovány prostřednictvím řádného legislativního postupu. U těchto dokumentů byla primárně analyzována pozice Velké Británie v průběhu hlasování. Zde bylo zjištěno, že ve sledovaném období byla nejčastější pozice Velké Británie pozice PRO. Snahu o ovlivnění hlasování lze spatřovat ve frekvenci využití možnosti návrh vetovat, které bylo využito za celé období 19x. Zároveň však bylo zjištěno, že hned po pozici PRO, byla nejčastější neúčast země. Tato pozice se dá s největší pravděpodobností přisoudit postupnému úbytku témat, která jsou pro VB podstatná a také jejich snižující se účast, vzhledem k blížícímu se odchodu.

Posouzení, zda Velká Británie ovlivňuje průběh hlasování, bylo obtížné určit i vzhledem k tomu, že velké množství projednávaných témat je předjednáno. Dochází tedy k vyjednávání, která se provádějí před samotným hlasováním a u kterých se členské státy snaží dosáhnout takového stavu, u něhož s výsledným návrhem souhlasí buď všechny

země, nebo alespoň téměř všechny. Na základě tohoto předjednávání pak dochází k tomu, že většina návrhů projde hlasováním bez problémů. Zde je důležité podotknout, že Velká Británie se tak často vymezuje jen vůči palčivým tématům a u ostatních témat se tak využívá předjednaného hlasování. Tato skutečnost je tedy jedním z faktorů, které analýzu činily obtížnější. Dalším omezením, které se v průběhu tvorby analýzy objevilo byla nedostupnost všech potřebných dat, například hlasování jednotlivých zemí v případě neschválených právních aktů, či jejich nekompletnost. Se znalostí výše uvedených omezení byly zjištěny následující výsledky.

Dle analýzy jednotlivých hlasování je patrné, že země se za posledních 5 let pokusila blokovat pouze 19 návrhů, z celkového počtu 288, což činí necelých 7 %. Proto z těchto výsledků došla autorka k závěru, že země s návrhy spíše souhlasila, patrně i vlivem předjednávání, či vlivem snižující se účasti s ohledem k jejich postupnému odchodu.

Odpověď na výzkumnou otázku by dle zjištěných informací přinesla následující závěr. Výpadek britského mandátu ovlivní hlasování v Radě EU především prostřednictvím přeskupení sil mezi jednotlivé členské státy. S ohledem k jejich zastávané pozici v rámci sledovaného období, nepovažuje autorka výpadek Velké Británie z Rady EU za příliš významný, vzhledem ke zjištěnému faktu, že země hlasuje ve většině případů pro. Tento argument vychází výhradně z analýzy průběhu hlasování ve sledovaném období.

Z výsledků práce vyplývá, že největší vliv Brexitu je patrný právě v plánované institucionální reformě, kdy dojde ke změně v uspořádání v jednotlivých institucích. Brexit ovlivní evropské instituce převážně prostřednictvím institucionální reformy. V rámci hlasování v Radě EU je vliv výpadku VB z rozhodování menší.

Samozřejmě lze jen těžko předpokládat, jakým způsobem se přesně přesune vliv na jednotlivé země, či jaký bude vývoj v jednotlivých zemích, který může následně ovlivňovat změnu jejich pozice v hlasování či tvorbě koalicí.

Vliv Brexitu je možno spatřovat také ve změně ekonomické situace jak v rámci Evropské unie, Británie tak i v České republice. Ve Velké Británii dojde k poklesu HDP na obyvatele, poklesu podílu HDP na celosvětovém HDP či ke zpomalení ekonomického růstu. Ekonomika EU bude ovlivněna především výpadkem britských příspěvků do společného rozpočtu, kde bude potřeba tento výpadek nahradit. Českou ekonomiku Brexit ovlivní převážně v oblasti obchodu, ale dojde také k ovlivnění vývoje HDP. Ovšem s těmito důsledky se počítalo již od začátku a ekonomika je schopna se s nimi vyrovnat

prostřednictvím svých mechanismů. Popis vlivu Brexitu na ekonomiku byl dílčím cílem práce, ovšem jejich konkrétní kvantifikace už nikoliv.

Závěrem bych ráda uvedla nejaktuálnější informace o Brexitu (k 11. dubnu 2019). Datum odchodu Velké Británie bylo v březnu 2019 odloženo z původního 29. 3. 2019 na 12.4. 2019. Britská premiérka Theresa May však zažádala Evropskou radu o odklad, vzhledem k tomu, že v tento datum měla země odejít bez dohody s EU, což britský parlament odmítl. Následně bylo na mimořádném summitu konaném 10. dubna 2019 rozhodnuto, že konečné datum odchodu země z unie je 31. říjen 2019. Přičemž platí, že země může z unie odejít kdykoliv, kdy se podaří britskému parlamentu schválit rozvodovou dohodu. Zároveň také platí, že by se v květnu měly v zemi konat volby do Evropského parlamentu..

I. Summary and keywords

The aim of this thesis is description of the EU legal process during and after Brexit. The thesis includes description of functioning of European Union institutions. Also, there is a description of the legislative process, a description of the course of the referendum on Brexit and a summary of the impacts, especially the economic ones.

One of main themes of the practical part is the analysis of changes that will occur in institutions after the departure of Great Britain - what will be the new composition and what specific changes will happen here. In the practical part, the research question was set: *How will the elimination of the British mandate influence the course of voting in the EU Council?* For finding answer on the research question, was made an analysis of legal acts which was approved by the ordinary legislative procedure 2014-2018. There is a special focus on the UK position during the vote analysis.

The analysis is based on data that comes from the EU portal, which allows access to EU law – [Eur-lex.europa.com](http://eur-lex.europa.com). Data was collected and divided by reference years and by the country's position.

Based on the analysis, it was found that the voting process in the Council of the EU should not be overly influenced by the Brexit, because the country is voting in favour of the proposal in many cases and does not greatly influence the voting process. This conclusion is based on an analysis that had to answer the research question.

The contribution of this work is to familiarize readers with the issue related to Brexit itself and at the same time deepen the reflection on the future position of the EU. After reading this work, the reader should be able to understand what changes are associated with this process and at the same time create a picture of what is associated with it. Together with that, the thesis provides an overview of the legislative process in the European Union.

Key words: Brexit, European union, Great Britain, economics, law, changes, institutions

II. Seznam pramenů a literatury

Zdroje odborné literatury:

- Arnold R., Král, R., Svoboda, P., Tichý, L., Zemánek, J., (2006). *Evropské právo*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck
- Baldwin, Richard E. (2008). *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada.
- Cihelková, E., (2003). *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck
- Cini, M., (2007). *European Union politics*. 2nd ed. New York: Oxford University Press
- Dahl, M., Skomorokhova, Y., (2017) *The Balance of Power in the European union after Brexit*. Babes-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania
- Erbenová, M., Loužek, M., (2008). *Přebytek obchodní bilance - zázrak, nebo zákonitost?: sborník textů*. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku
- Evropská komise (2017). *EU a já*. Generální ředitelství pro komunikaci: Lucemburk
- Evropský parlament (2017). *Hlas občanů v EU - krátký průvodce Evropským parlamentem*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie
- Hendrych, D., (2009). *Právníký slovník*. (3. vyd.). Praha: C.H. Beck
- Her Majesty's Stationery Office (2017). *The United Kingdoms exit from and new partnership with the European Union*. London, England
- Hrubý, R., Krásnická, M., (2012). *Introduction to the EU law: Úvod do práva EU*. Praha: Alfa Nakladatelství
- Koerner, K. (2018) *European Parliament elections 2019: "Next battle for Europe?"* EU monitor: Deutsche bank research
- McCormick, J., (2014). *Understanding the European Union. A Concise Introduction*. Palgrave: United Kingdom
- Moreau Defarges, P. (2002). *Evropské instituce*. Praha: Karolinum
- Pitrová, M., (1999) *Institucionální struktura Evropské unie*. Brno: Masarykova univerzita

- Pítrová, L., (2008). *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky
- Servent Ripoll, A., (2018). *The European Parliament*. London: Palgrave Macmillan
- Sychra, Z. (2017). *Dopady brexitu na českou politiku vůči Evropské unii*. Praha: Friedrich-Ebert-Stiftung e.V., zastoupení v České republice.
- Szczypinska, A., (2017). *Who gains more power in the EU after Brexit?*. Poland: Ministry of Finance in Poland.
- Šlosarčík, I., Kasáková, Z. (2013). *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Praha: Grada.
- Wessels, W., (2016). *The European Council*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

Internetové zdroje:

- BBC.com (2018). *Effect of Brexit on Gibraltar*. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/topics/cmwzv64y0lzt/effects-of-brexit-on-gibraltar>
- BBC.com (2016). *EU referendum*. Dostupné z: https://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results/local/y
- Britain Stronger In Europe. uk (2016). *Get the facts*. Dostupné z: <https://www.strongerin.co.uk/experts#wQWGP9XKy9y6l7Cm.97>
- Byznysnoviny.cz (2017). *Británie se prý dohodla s Bruselém o výši „rozvodového účtu.“* Dostupné z: <https://www.byznysnoviny.cz/2017/11/29/britanie-se-pry-dohodla-bruselem-vysi-rozvodoveho-uctu-eu-dluzi-pres-28-bilionu/>
- Česká televize (2018). *Bude Brexit průšvih?* Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2671226-bude-brexit-prusvih-ceske-ekonomice-muze-vzit-az-jeden-procentni-bod-mini-ekonom>
- Česká televize (2016). *Historické rozhodnutí, pro Brexit hlasovalo 51,9 procenta Britů proti 48,1.* Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1826735-historicke-rozhodnuti-pro-brexithlasovalo-519-procenta-britu-proti-481>

- Dlapiper.com (2017). *The EU's and UK's negotiating priorities for Brexit - ten things businesses need to know*. Dostupné z: <https://www.dlapiper.com/en/uk/insights/publications/2017/05/eu-and-uk-negotiating-priorities-for-brexithlasovalo-519-procenta-britu-proti-481>
- Euractiv.cz (2017). *EU a Velká Británie: Historie vztahů a cesta k referendu*. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/linksdossier/eu-a-velka-britanie-historie-vztahu-a-cesta-k-referendu>
- Euractiv.cz (2018). *Brexit: od osudného referenda až po vyjednané dohody..* Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/all/linksdossier/brexit-od-osudneho-referenda-az-po-vyjednane-dohody/>
- Europeum.blogactiv.eu (2017). *The Change in the Balance of Power after Brexit*. Dostupné z: <https://europeum.blogactiv.eu/2017/05/09/the-change-in-the-balance-of-power-after-brexithlasovalo-519-procenta-britu-proti-481>
- Euroskop.cz (2016). *Přehledně o britském referendu*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9047/27465/clanek/prehledne-o-britskem-referendu/>
- Euroskop.cz (2018). *Evropská centrální banka*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/82/sekce/evropska-centralni-banka/>
- Euroskop.cz (2016). *Lisabonská smlouva – Změny v rozhodování po institucionální reformě*. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/budoucnost-eu/linksdossier/lisabonska-smlouva-zmeny-v-rozhodovani-po-institucionalni-reforme-000056/>
- Euroskop.cz, (2018). *Fáze legislativního procesu*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8898/sekce/faze-legislativniho-procesu-v-eu/>
- EUR-Lex (2019). *Vyhledávání v právních aktech*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/advanced-search-form.html?qid=1552833463363&action=update>
- European Parliamentary Research Service Blog (2018). *EP Size And Proportion Of Political Groups*. Dostupné z: <https://epthinktank.eu/2014/11/26/european-parliament-facts-and-figures/1-ep-size-and-proportion-of-political-groups-3/>

- E-vyzkum.cz (2019). *Brexit factsheet*. Dostupné z: <https://www.evropskyvyzkum.cz/cs/dokumenty/factsheet-brexit-and-continued-uk-participation-in-eu-r-i-pdf>
- Evropský hospodářský a sociální výbor (2018). *Members and CCMI delegates*. Dostupné z: <https://www.eesc.europa.eu/en/members-groups/members/members-and-ccmi-delegates>
- Evropský parlament (2017). *Brexit negotiations kick off – European parliament reaction.*) Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20170619IPR77706/brexit-negotiations-kick-off-european-parliament-reactions>
- Evropský parlament (2014). Jak funguje rozpočet EU: výdaje a příspěvky členských zemí. Dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/czechrepublic/cs/jak-funguje-rozpo%C4%8Det-eu-v%C3%BDdaje-a-p%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvky-%C4%8Dlensk%C3%BDch-zem%C3%AD>
- Evropská unie (2018). *Druhy právních předpisů*. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/types-eu-law_cs
- Evropská unie (2018). *Evropský soudní dvůr*. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_cs
- Evropská unie (2018). *Evropský parlament*. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_cs
- Evropská unie (2018). *Rada Evropské unie*. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_cs
- Evropská unie (2018). *Historie 1970-1979*. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/history/1970-1979/1973_cs
- Evropský účetní dvůr (2018). *Organizace*. Dostupné z: <https://www.eca.europa.eu/cs/Pages/Structure.aspx>
- Evropský účetní dvůr (2017). *Výroční zprávy pro rozpočtový rok 2016*. Dostupné z: <https://www.eca.europa.eu/cs/Pages/DocItem.aspx?did=41732>

- Generální sekretariát Rady (23.březen 2018). *Pokyny ze zasedání Evropské rady* Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/33495/23-euco-art50-guidelines-cs.pdf>
- Idnes.cz (2018). *Čtyři scénáře Brexitu pro české firmy. Ani jeden dobrý.* Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/brexit-dohoda-cesko-obchod-evropska-unie.A181217_183408_eko-zahranicni_rts
- Info.cz (2018). *Kampaň za Brexit dostala pokutu, překročila povolené výdaje.* Dostupné z: <https://www.info.cz/evropska-unie/kampan-za-brexit-dostala-pokutu-prekrocila-povolene-vydaje-34186.html>
- Lisabonská smlouva.cz (2008). *Vystoupení z EU.* Dostupné z: <https://lisabonskasmlova.webnode.cz/vystoupeni-z-eu2/>
- Portál evropské e-Justice (2017). *Právo členského státu.* Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-ew-cs.do
- Tomanová, K. (2008). *Vystoupení členského státu z Evropské unie.* Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ppbhr/VYSTOUPENI.pdf>.
- Úřad pro publikace Evropské unie. (2016) *Evropská rada a Rada EU od počátků po současnost: rozhodování a tvorba práva v procesu evropské integrace.* Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/29955/qc0415219csn.pdf>
- Vote leave.uk (2016). *Why vote leave.* Dostupné z: http://www.voteleavetakecontrol.org/why_vote_leave.html

Legislativa:

- Evropská komise (2018). *Draft Agreement on the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community.* Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/publications/draft-agreement-withdrawal-united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland-european-union-and-european-atomic-energy-community-agreed-negotiators-level-14-november-2018_en

- Vláda České republiky (2008). *Lisabonská smlouva pozměňující smlouvu o Evropské unii a smlouvu o založení Evropské unie*. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/dokumenty/konsolidovane-zneni-lisabonske-smlouvy-33004/>
- Rada EU (2017). *Rozhodnutí Evropské rady 2017/0900, kterým se stanoví složení Evropského parlamentu*. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7-2018-REV-1/cs/pdf>
- Eur-lex (2007). *Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění)*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
- Eur-lex (2018). *Smlouva o Evropské unii (konsolidované znění)*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:11992M/TXT>
- UK Government (2017). *The United Kingdom's exit from, and new partnership with, the European Union - White Paper*. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/the-united-kingdoms-exit-from-and-new-partnership-with-the-european-union-white-paper>

III. Seznam grafů, obrázků a tabulek

Grafy:

Graf 1 Výsledky referenda.....	36
Graf 2 Hlasování dle věkových skupin	37
Graf 3 Rozložení mandátů do politických frakcí před Brexitem	44
Graf 4 Příklad rozložení mandátů do politických frakcí po Brexitu	45
Graf 5 Bilance vzájemné obchodní výměny (v mld. Kč).....	53
Graf 6 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2014.....	57
Graf 7 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2015	58
Graf 8 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2016.....	59
Graf 9 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2017	60
Graf 10 Pozice Velké Británie při hlasování o legislativních aktech v roce 2018	61
Graf 11 Souhrn výsledků za analyzované období 2014-2018.....	62
Graf 12 Počet návrhů v jednotlivých letech (2014-2018), u kterých hlasovala Velká Británie "PROTI".....	63

Obrázky:

Obrázek 1 Rozložení členů Parlamentu ve funkčním období 2014-2019.....	14
Obrázek 2 Výsledky referenda v jednotlivých regionech UK	36

Tabulky:

Tabulka 1 Rozložení sil v Radě EU k roku 2018.....	17
Tabulka 2 Rozložení sil v Evropském hospodářském a sociálním výboru k roku 2017.....	19
Tabulka 3 Přerozdělení mandátů v Evropském parlamentu po Brexitu.....	43
Tabulka 4 Příspěvky do unijního rozpočtu pro rok 2016 (v mil. eur).....	51